

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

Školský management

**TVORBA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU
PRE STREDNÚ ODBORNÚ ŠKOLU POLICAJNÉHO ZBORU**

**Formation of the Scholastic Educational Program
for the Branch High School of Police Corps**

Bakalárska práca

Jarmila Čechová

Vedúci práce: JUDr. Rastislav Hajko, PhD.

Olomouc, 2011

P r e h l á s e n i e

Prehlasujem, že som záverečnú prácu na tému Tvorba školského vzdelávacieho programu pre strednú odbornú školu Policajného zboru vypracovala samostatne a použila len pramene, ktoré uvádzam v priloženej bibliografii.

V Pezinku 20. 3. 2011

.....

P o ď a k o v a n i e

Ďakujem vedúcemu práce JUDr. Rastislavovi Hajkovi, PhD. za obetavú pomoc, cenné rady a podporu, ktorú mi počas vypracovania záverečnej práce ochotne poskytoval.

Anotácia

Bakalárska práca zisťuje a analyzuje postup pri tvorbe školského vzdelávacieho programu v podmienkach policajného vzdelávania. Jej cieľom je zmapovať celý proces tvorby jeho pilotnej verzie a na základe zisteného navrhnúť možnosti zdokonalenia prípravy a tvorby následných verzií.

Prvá časť bakalárskej práce uvádza čitateľa do problematiky kurikulárnych procesov po zavedení reformy školstva na Slovensku. Poukazuje na oblasť stredoškolského vzdelávania a na východiská zavádzania dvojúrovňového kurikula v odbornom vzdelávaní s poukázaním na pomaturitné kvalifikačné policajné vzdelávanie. Popisuje podstatu štátneho vzdelávacieho programu a postup tvorby školského vzdelávacieho programu. Oboznamuje so základnými didaktickými pojmami a výchovno-vzdelávacími postupmi, ktoré sa uplatňujú v policajnom vzdelávaní.

Praktická časť práce hľadá prostredníctvom realizovaného výskumu odpovede na otázky, ako bol celý proces tvorby školského vzdelávacieho programu v policajnej škole pripravený a organizovaný a ako ho vnímali samotní učitelia, ktorí sa na jeho tvorbe podieľali.

Kľúčové slová:

kurikulum, dvojúrovňové vzdelávacie programy, etapy školského vzdelávacieho programu, kroky postupu tvorby, kľúčové kompetencie, vzdelávacie výstupy, dotazníková metóda, metóda štruktúrovaného rozhovoru.

Annotation

The aim of the Bachelor's Work is to find out and to analyze the process of the creation of the School Educational Programme in conditions of police education.

Its goal is to plot the whole process of the creation of its pilot version and, based on the facts that have been found out, to propose the possibilities of improvement of the preparation and of the creation of the follow-up versions.

The first part of the work informs us about curricular processes after the school reform having been established in Slovakia. It points at the sphere of the secondary education and at the alternatives of introducing a two-level curriculum in the education, observing more closely the after Maturita follow-up police education. It describes the essence of State Educational Programme and method of creation of School Educational Programme. We get to know the basic didactic conceptions and enlightenment processes that are used at the police education.

In the practical part of the work I search, via research realized by myself, for answers to the questions regarding: the level of preparation and organization of the School Educational Programme; and the way the teachers who participated at its creation see the Programme.

Key words:

Curriculum, two-level educational programmes, stages of the School Educational Programme, steps of the course of the creation, core competencies, learning outcomes, questionnaire method, method of structured dialogue.

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČASŤ	8
1 CIELE A ÚLOHY ODBORNEJ PRÍPRAVY POLICAJTOV V STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH POLICAJNÉHO ZBORU	8
1.1 STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY POLICAJNÉHO ZBORU V SYSTÉME STREDNÝCH ŠKÔL.....	8
1.2 CHARAKTERISTIKA VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU V STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH POLICAJNÉHO ZBORU.....	10
2 DVOJÚROVŇOVÉ VZDELÁVACIE PROGRAMY V ODBORNOM VZDELÁVANÍ A PRÍPRAVE V STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH POLICAJNÉHO ZBORU.....	14
2.1 ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ ZAVÁDZANIA DVOJÚROVŇOVÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU DO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA.....	14
2.2 DVOJÚROVŇOVÉ VZDELÁVACIE PROGRAMY VO VZDELÁVANÍ A PRÍPRAVE V STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH POLICAJNÉHO ZBORU	17
2.2.1 Štátny vzdelávací program.....	17
2.2.2 Školský vzdelávací program	19
2.2.2.1 Analýza vzdelávacích potrieb	23
2.2.2.2 Vytýčenie programového cieľa a jeho následné rozpracovanie do čiastkových cieľov	25
2.2.2.3 Určenie učebných úloh, foriem, metód a pomôcok.....	28
2.2.2.4 Stanovenie postupov a nástrojov pre overenie dosiahnutia cieľov	32
PRAKTICKÁ ČASŤ	37
3 REALIZÁCIA A OVEROVANIE ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU V STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLE POLICAJNÉHO ZBORU.....	37
3.1 REALIZÁCIA JEDNOTLIVÝCH KROKOV TVORBY ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU V STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLE POLICAJNÉHO ZBORU	37
3.2 ZISŤOVANIE NÁZOROV UČITEĽOV STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLY POLICAJNÉHO ZBORU NA PROCES TVORBY ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	39
3.2.1 Cieľ, predmet a úlohy výskumu.....	39
3.2.2 Organizácia výskumu.....	39
3.2.3 Analýza výsledkov výskumu	40
3.2.4 Formulácia záverov výskumu a odporúčania.....	55
4 ZÁVER	58
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	60
ZOZNAM GRAFOV	63

Úvod

Stredné odborné školy Policajného zboru sú oproti ostatným stredným odborným školám špecifické v jednotlivých činiteľoch výchovno-vzdelávacieho procesu, najmä v obsahu vzdelávania. Nový školský zákon dal možnosť školám vytvoriť si vzdelávací program do určitej miery podľa vlastných predstáv, vyplývajúcich zo špecifík konkrétnej školy, no vytvoriť ho musia podľa požiadaviek svojich odberateľov. Vzhľadom na to, že stredné odborné školy Policajného zboru (ďalej len „policajné školy“) sú súčasťou školského systému na Slovensku, dvojúrovňový model vzdelávacích programov bol zavedený v nedávnej minulosti aj na tento druh škôl.

Na tvorbe školského vzdelávacieho programu (ďalej len „ŠkVP“) sa podieľali všetci pedagógovia uvedenej školy. Práca na jeho tvorbe bola pre nich niečím novým, náročným, s čím sa ešte nestretli a tak ma zaujímalo, ako celý proces tvorby ŠkVP na tejto škole prebiehal.

Cieľom mojej bakalárskej práce je preto popísať, analyzovať a zadokumentovať jednotlivé etapy tvorby školského vzdelávacieho programu v policajnej škole, od zhodnotenia východiskového stavu, cez jeho vlastnú tvorbu až po overovanie pilotnej verzie. Prácu som nazvala Tvorba školského vzdelávacieho programu pre strednú odbornú školu Policajného zboru. Rozpracujem ju v dvoch častiach - teoretickej a praktickej.

V teoretickej časti práce sa zameriam na popis kurikulárnej reformy v Slovenskej republike ako nástroja modernizácie vzdelávania so zameraním na odbornú prípravu policajtov a jej implementáciu.

Uvediem základné východiská dvojúrovňového vzdelávania v odbornom a policajnom odbornom vzdelávaní, popíšem podstatu štátneho a školského vzdelávacieho programu, možné kroky tvorby ŠkVP, výchovno-vzdelávacie pojmy a metodické základy výchovy a vzdelávania, ktoré sa v ňom premietajú.

V praktickej časti sa zameriam na vlastný výskum. Budem skúmať proces kurikulárnej reformy v policajnej škole a realizácie krokov tvorby školského vzdelávacieho programu s uvedením konkrétnych postupov a metód práce jej pedagogického zboru.

Poznatky z tohto procesu tvorby budem overovať dotazníkovou metódou a štruktúrovaným rozhovorom s učiteľmi, ktorí sa priamo venovali tvorbe pilotnej verzie ŠkVP a jeho overovaniu.

Teoretická časť

1 Ciele a úlohy odbornej prípravy policajtov v stredných odborných školách Policajného zboru

1.1 Stredné odborné školy Policajného zboru v systéme stredných škôl

Sústavu škôl v Slovenskej republike tvoria školy zaradené podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) do siete škôl a školských zariadení. Výchovu a vzdelávanie zabezpečujú prostredníctvom vzdelávacích programov odborov vzdelávania prostredníctvom nadväzujúcich stupňov vzdelania.

Jedným z článkov sústavy škôl sú **stredné školy** - výchovno-vzdelávacie inštitúcie, ktoré poskytujú všeobecné a odborné vzdelanie. Toto vzdelanie je tvorené súborom potrebných vedomostí, zručností, spôsobilostí a postojov, ktoré môžu študenti vhodne využiť pri uplatnení v pracovnej činnosti. Cieľ výchovy a vzdelávania v stredných školách je vymedzený v profile absolventa strednej školy. Predstavuje súhrn poznatkov, praktických zručností, schopností, ale aj osobnostných kvalít absolventa konkrétneho druhu strednej školy a rámcové požiadavky na výchovno-vzdelávací proces školy. Jeho cieľom je úspešne začleniť absolventa do praxe. V zmysle školského zákona sú strednými školami: gymnázium, stredná odborná škola a konzervatórium.

Úlohou strednej školy je poskytovať stredoškolské vzdelanie. Má vychovať osobnosť pracovníka, ktorý má zmysel pre tvorivú prácu a morálne kvality občana v podmienkach európskeho spoločenstva. Jej odborný profil absolventov zodpovedá požiadavkám práce v konkrétnych oblastiach, ovplyvňuje jej **výchovno-vzdelávací proces** a je rozpracovaný do obsahu, v ktorom sa uplatňujú vhodné konkrétne formy, metódy a prostriedky. Podľa týchto úloh sa v jednotlivých druhoch a typoch stredných škôl špecifikuje výchovno-vzdelávací obsah a cieľ.

Gymnaziá ako všeobecno-vzdelávacia inštitúcia pripravujú študentov pre štúdium na vysokých školách, ostatné stredné školy sa zameriavajú na odbornú zložku prípravy pre výkon povolania a odborných činností. Tie sú predmetom štúdia. Zabezpečujú študentom teoretické vzdelanie a praktické vyučovanie. Odborné vzdelávanie a príprava v strednej odbornej škole rozvíjajú vedomosti, zručnosti a schopnosti získané v predchádzajúcom vzdelávaní. **Praktické vyučovanie** je súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách a konzervatóriách. Hlavnými formami praktického vyučovania sú podľa školského zákona odborný výcvik, odborná alebo umelecká prax a praktické cvičenia.

Na stredoškolské vzdelávanie **nadväzuje** :

1. **nadstavbové vzdelanie**, ako vyššia úroveň všeobecného a široko profilovaného odborného vzdelávania a prípravy. Študenti sa v ňom zdokonaľujú pre kvalifikovaný výkon povolania a špecializujú sa na výkon niektorých činností prevádzkového charakteru,

2. **pomaturitné** , ktoré sa člení na :

- zdokonaľovacie alebo inovačné štúdium, kde sa študenti zdokonaľujú alebo si inovujú vedomosti a zručnosti, ktoré už získali štúdiom na strednej odbornej škole,
- kvalifikačné štúdium. Študenti získavajú odbornú kvalifikáciu v inom odbore, v akom vykonali maturitnú skúšku. Štúdium sa končí odbornou maturitnou skúškou, ktorá nebola súčasťou predtým vykonanej maturitnej skúšky,
- špecializačné štúdium. Študenti získajú špeciálne vedomosti a zručnosti a nové poznatky potrebné na výkon konkrétnych pracovných činností a pracovných funkcií. Výkon týchto funkcií zodpovedá predtým nadobudnutému vzdelaniu v strednej odbornej škole. Štúdium sa ukončuje absolventskou skúškou,
- vyššie odborné vzdelanie. Študenti získajú týmto vzdelaním poznatky potrebné pre výkon konkrétnych pracovných činností a funkcií. Štúdium sa tiež končí absolventskou skúškou.

Osobitné postavenie v školskom zákone majú školy v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy. Ide o **policajné školy** a školy **požiarnej ochrany**. **Policajné školy** sú policajné stredné odborné školy. Zriaďuje a ruší ich Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Policajné školy v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR majú názov Stredné odborné školy Policajného zboru. Právomoci vo veciach výchovy a vzdelávania v týchto školách, ktoré má inak Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.¹

Na policajné školy sa pre ich osobitné postavenie nevzťahujú niektoré ustanovenia školského zákona, ktoré pre ich rozsiahlosť je neúčelné menovať. Nahrádza ich všeobecne záväzný **Výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky**² (ďalej len „Výnos“), prijatý po dohode s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky.

Policajné vzdelanie je poskytované príslušníkom Policajného zboru vo vzdelávacej sústave Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Ide o policajné vzdelanie podľa osobitného zákona - **Zákona NR SR č. 73/1998 Z. z.** V zmysle uvedeného zákona „**policajtom môže byť** štátny občan Slovenskej republiky, ktorý dovŕši 18 rokov a o prijatie písomne požiadal. Vyžaduje sa bezúhonnosť (nesmie byť právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin), spoľahlivosť (nesmie napríklad používať návykové látky ani alkoholické nápoje v nadmernom

¹ Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Žilina: Poradca s.r.o., 2008. ISBN 978-80-89213-73-3.

² Výnos Ministerstva vnútra SR č. 73/2008 o policajných stredných odborných školách. [online]. [cit. 02.06.2010]. Dostupné na <http://www.zakon.r3.sk/zbierka-zakonov-ciastky/3744-oznamenie-o-vydani-pp-o-vydani-vynosu-z-13-oktobra-2008-c-732008-o-policajnych-strednych-odbornych-skolach-c-4142008-zz>.

množstve), zodpovedajúce všeobecné vzdelanie (stredná škola s maturitou alebo vysoká škola podľa predpokladanej funkcie), trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. S uchádzačom je vykonaný informatívny pohovor, ďalej sa podrobuje previerke ovládania štátneho jazyka, fyzickej zdatnosti, absolvuje lekárske a psychologické vyšetrenie. Na základe dosiahnutých výsledkov, overením miery spôsobilosti každého uchádzača, personálne orgány Policajného zboru s konečnou platnosťou rozhodnú o jeho prijatí do služobného pomeru“.³

Rezortnú vzdelávaciu sústavu tvoria policajné školy a ďalšie vzdelávacie inštitúcie, ktoré zabezpečujú stredoškolské vzdelávanie, vysokoškolské vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie policajtov pre odbornú prípravu na výkon funkcií v Policajnom zbore. Tvoria ju :

Stredná odborná škola Policajného zboru Bratislava, Stredná odborná škola Policajného zboru Košice, Stredná odborná škola Policajného zboru Pezinok a Akadémia Policajného zboru v Bratislave.

V policajnej škole získava policajt v pomaturitnom kvalifikačnom štúdiu **základné policajné vzdelanie**. Výchova a vzdelávanie v týchto školách je zameraná výlučne na prípravu v odborných predmetoch poskytujúcich vedomosti, návyky a zručnosti súvisiace s výkonom policajnej služby. V policajnej škole sa realizuje aj príprava nižších policajných dôstojníkov pre službu v Policajnom zbore ako pomaturitné zdokonaľovacie štúdium poskytujúce **špecializované policajné vzdelanie** (tzv. dôstojnícke štúdium).

Vysokoškolské vzdelávanie v rezortnom vzdelávaní poskytuje Akadémia Policajného zboru v Bratislave, ktorá je štátnou vysokou školou univerzitného typu. Zabezpečuje vzdelávanie a výchovu najmä príslušníkov Policajného zboru a ďalších bezpečnostných služieb.

1.2 Charakteristika výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných odborných školách Policajného zboru

Základné policajné vzdelanie a kvalifikáciu získa policajt v pomaturitnom kvalifikačnom štúdiu v policajných školách. „Absolventi získajú základné vedomosti, návyky a spôsobilosti z oblasti poriadkovej služby, dopravnej služby, trestného práva a kriminalistiky. Štúdium trvá 8 mesiacov a končí maturitnou skúškou. Absolvent sa môže uplatniť ako odborne spôsobilý príslušník Policajného zboru pre základné funkcie v jednotlivých druhoch policajnej služby ako referent poriadkovej, dopravnej alebo hraničnej polície, starší referent s územnou

³ Porovnaj: Kolektív autorov. Profesia policajta. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. s. 119 ISBN 80-8054-124-8.

a objektovou zodpovednosťou, starší referent dopravnej, hraničnej, mýtnej alebo železničnej polície a podobne.“⁴

Študent policajnej školy je v zmysle výnosu „poslucháčom“ policajnej školy. **Cieľom prípravy** poslucháčov pomaturitného vzdelávania v policajnej škole je pripraviť kvalifikovaného príslušníka Policajného zboru so širokým odborným profilom. „Má mať logické myslenie, schopnosť aplikovať teoretické vedomosti, praktické návyky a zručnosti pri riešení zložitých policajných situácií. Má byť dostatočne adaptabilný, fyzicky a psychicky odolný voči záťažovým situáciám. Má konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, platnými zákonmi a právnymi normami v súlade so zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie“.⁵

Obsah vzdelávania v policajných školách tvorí **všeobecnovzdelávacia zložka**, ktorá poskytuje všeobecné vedomosti a spôsobilosti, ktoré sú zamerané na výkon policajnej služby vo vyučovacích predmetoch etika a psychológia policajnej práce, cudzí jazyk, práca s informáciami a **odborná zložka**, ktorá je zameraná na poskytnutie platných odborných policajných vedomostí, návykov a spôsobilostí z jednotlivých druhov policajnej služby, teda jej základných činností. Túto zložku tvoria odborné vyučovacie predmety služba poriadkovej, hraničnej a cudzineckej polície, služba dopravnej polície, kriminalistika, právo, telesná príprava a služobná príprava.

Pri obsahu vzdelávania sa uplatňujú medzipredmetové vzťahy jednotlivých predmetov. Proces výchovy v policajnej škole spája získavané vedomosti a zručnosti s utváraním názorových postojov, mravných vlastností, estetického cítenia a iných stránok osobnosti. Tento proces vychádza z požiadaviek spoločnosti na občiansky, ale aj profesionálny profil mladého človeka. **Systém výchovy a vzdelávania** v policajnej škole vychádza z poznatku, že vzájomné súvislosti výchovy, vzdelávania a ďalších faktorov sa podieľajú na formovaní osobnosti policajta.

Súčasťou štúdia je aj **odborná prax**. Jej cieľom je overenie, upevnenie a rozšírenie vedomostí, návykov a spôsobilostí vo výkone služobnej činnosti. Je zaradená v druhej polovici štúdia. Prax poslucháči vykonávajú na útvaroch Policajného zboru na základe dohody medzi vedením škôl a Krajskými riaditeľstvami Policajného zboru. Uzavretie dohody je povinné v zmysle § 43, ods. 12 školského zákona.

Pre efektívnu prípravu poslucháčov policajnej školy na výkon policajnej profesie je dôležitým faktorom **profesiogram**,⁶ ktorý určuje základnú charakteristiku povolania. Z tejto charakteristiky sa odvíja požiadavka na získanie kvalifikácie s užším zameraním na odbornú

⁴ Zameranie školy a možnosti ďalšieho štúdia. [online]. [cit.02.08.2010]. Dostupné na <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly-1>.

⁵ Kolektív autorov. Profesia policajta. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. s.134. ISBN 80-8054-124-8.

⁶ Porovnaj: Kolektív autorov. Profesia policajta. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. s.42. ISBN 80-8054-124-8.

kvalifikáciu. Následne je zadefinovaná v **profile absolventa** školy, ktorý predstavuje cieľ výchovno-vzdelávacieho procesu dosiahnutý prostredníctvom obsahu.

Na výchovu a vzdelávanie v policajnej škole pôsobia rôzne **podmienky** - vnútorné podmienky (personálne zloženie pedagogického zboru, riadenie školy, materiálno-technické zabezpečenie a zdravotno-hygienické vybavenie školy), vonkajšie vplyvy (prostredie), výchova a sebvýchova. Rozhodujúcim činiteľom výchovno-vzdelávacieho procesu v policajnej škole je interakcia medzi poslucháčom a učiteľom. Učiteľ odovzdáva poslucháčom poznatky komplexným uplatňovaním výchovných a vyučovacích metód, motivuje ich a aktivizuje k vytváraniu potrebných návykov a spôsobilostí. Formuje u nich požadované schopnosti a vlastnosti potrebné pre výkon policajnej služby.⁷

Uchádzač o policajnú profesiu prichádza do Policajného zboru a teda aj do policajnej školy dobrovoľne na základe vlastného rozhodnutia. No aj tak je potrebné počas štúdia riešiť rozpory, ktoré vychádzajú z pôvodnej predstavy poslucháča o policajnej práci a reality. Na poslucháčov vplyva výrazná zmena charakteru činností, policajné prostredie a z toho plynúce povinnosti riešiť problémy a situácie, s ktorými sa doteraz nestretli. Proces aktívneho prispôsobovania sa podmienkam nového prostredia je procesom **adjustácie**. U policajtov ide o správanie, ktorým sa policajt aktívne vpravuje do **policajného prostredia**. Prispôsobujú sa novým požiadavkám a podmienkam novej profesionálnej činnosti, prostrediu prvého (a bezprostredného) kontaktu s občanmi, pracujú v zložitom sociálnom prostredí. Neustále musia identifikovať, hodnotiť a reagovať na komplikované sociálne vzťahy. Majú priamu osobnú zodpovednosť za vykonanie služobných zákrokov, teda zákrokov voči delikventom, majú zodpovednosť za použitie donucovacích prostriedkov. Túto zodpovednosť má policajt sám, nemôže ju delegovať na iných, preto vytváranie žiaducich návykov v tejto oblasti je základom prípravy, ktorú musí poslucháč v procese adjustácie zvládnuť. Tiež musí zvládnuť požiadavky kladené na služobnú disciplínu a ustrojenosť.⁸ Toto obdobie je pre policajta obdobím nervozity a psychického napätia, pretože sám sa stáva stredobodom pozornosti na verejnosti. Dôležité je, aby bol policajt pripravený na komunikáciu s občanom, mal dobrú vyjadrovaciu schopnosť, vedel rýchle verbálne reagovať, zreteľne formulovať myšlienky, mal zodpovedajúcu intonáciu hlasu. Tiež musí byť pripravený vyrovnáť sa so slovnými a inými útokmi na svoju osobu, riešiť konfliktné situácie a podobne. Policajná práca predstavuje aj náročnú administratívnu prácu, dokumentovanie priestupkov a trestnej činnosti, záznamy výpovedí, výsluchov, oznámení a rôzne ďalšie administratívne policajné úkony. To predpokladá ovládať výpočtovú techniku a iné technické pomôcky. Všetko závisí od

⁷ Porovnaj: SEKNIČKA, J., HALÁDIK, J. Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2007. 38 s. ISBN 80-8054-409-6.

⁸ Porovnaj: DANEK, J. Základy pedagogiky pre učiteľov SOŠ PZ. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 1996. s. 51. ISBN 80-88751-73-X.

protiprávnej činnosti, s ktorou sa policajti v službe stretne. Dôležité je preto ovládať procesné postupy, ako napríklad dodržiavať stanovené lehoty na vybavenie vecí. Policajná práca si často vyžaduje výkon služby nad základný čas služby. Náročná je však aj služba v noci. Noc je časom zvýšenej delikvencie a teda aj zvýšenej možnosti ozbrojeného konfliktu.

Policajný zbor je ozbrojeným bezpečnostným zborom, ktorý priamo vyžaduje výkon služobnej činnosti policajta so zbraňou, vrátane možnosti, prípadne nutnosti jej použitia voči páchatelovi trestnej činnosti. Nebezpečenstvo ohrozenia zdravia a života patrí medzi najzávažnejšie a najvýraznejšie činitele, ktorými sa policajné prostredie výrazne odlišuje od predchádzajúceho prostredia adjustujúcich sa policajtov. Toto obdobie je pre nich veľmi náročné. Vyžaduje psychicky a fyzicky pripravených policajtov, čo je základnou úlohou policajnej prípravy.⁹

Takže pri vzdelávaní, výchove, ale aj psychologickej príprave spolu s náročnými požiadavkami na profesionálnu činnosť policajta v priamom výkone služby sa výchovno-vzdelávací proces v policajnej škole zameriava na **všestranný rozvoj osobnosti poslucháča**. Veľkú úlohu v tomto procese zohráva **prepojenie teoretickej prípravy a policajnej praxe**. Na základe spätnej väzby je aktuálna potreba praxe zapracovaná do obsahu a foriem výchovno-vzdelávacieho procesu. Integrované cvičenia najmä pri nácviku služobných zákrokov vytvárajú u poslucháčov reálne predstavu o fyzickej náročnosti zákroku. To ich motivuje k získaniu pohybových návykov až po ich zautomatizovanie. Zároveň ich vedie k sústavnému zdokonaľovaniu taktiky zákrokov v rôznych situáciách. Núti ich komplexne využívať svoje poznatky zo všetkých predmetov, motivuje k aktívnemu prístupu pri riešení určených situácií a vedie k tímovej práci.

Spolupráca učiteľov a rozvíjanie medzipredmetových vzťahov odstraňujú duplicitu vo vyučovaní. Overuje sa vhodnosť špeciálnych učební – tzv. polygónov, pretože tie umožňujú simulovať jednotlivé modelové situácie v konkrétnom priestore a detailne sa tak priblížiť realite. Tieto priestory pre výcvik zákrokovej činnosti sa osvedčili ako veľmi vhodné na vykonávanie integrovanej maturitnej skúšky, ktorá preverí pripravenosť poslucháča vo všetkých oblastiach policajnej prípravy.

⁹ Porovnaj: Kolektív autorov. Profesia policajta. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. s.153-155. ISBN 80-8054-124-8.

2 Dvojúrovňové vzdelávacie programy v odbornom vzdelávaní a príprave v stredných odborných školách Policajného zboru

2.1 Základné východiská zavádzania dvojúrovňového vzdelávacieho programu do odborného vzdelávania

Výchovu a vzdelávanie ako zdroj prosperity spoločnosti uviedlo Programové vyhlásenie vlády SR z novembra 1998 ako svoju trvalú prioritu. **Národný program výchovy a vzdelávania** vznikol na základe verejnej diskusie k Návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania projektu Milénium. Nadväzuje na uvedené programové vyhlásenie vlády SR. Vychádza z analýz, ktoré sa dlhodobo uplatňujú v krajinách Európskej únie a ostatných vyspelých štátoch sveta. Vymedzuje hlavné priority vzdelávacej politiky, ktoré majú rešpektovať a realizovať štátne a verejné orgány, jednotlivé školy a školské zariadenia, pedagogickí pracovníci i všetci ostatní aktéri školskej politiky na Slovensku. „Výchovu a vzdelávanie vníma ako otázku zachovania kultúry, biologickej, historickej a kultúrnej reprodukcie spoločnosti, otázku prežitia národa a štátu, otázku konkurencieschopnosti, hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorá rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje kvalitu života aj hodnotovú orientáciu všetkých členov spoločnosti.“¹⁰ Najdôležitejšia úloha pre absolventov stredných odborných škôl a stredných odborných učilíšť je „pripravenosť na celoživotnú zamestnanosť a na celoživotné vzdelávanie“.¹¹ Vzdelávacia politika v oblasti odborného stredoškolského vzdelávania musí byť prepojená s politikou zamestnanosti, prispôbená požiadavkám jednotného európskeho trhu práce a vzdelávacej politiky EÚ.

Návrh Koncepcie dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike bol schválený **Uznesením vlády Slovenskej republiky zo 6. júna 2007**.¹² Týmto uznesením bolo uložené predsedovi vlády Slovenskej republiky a ministrom školstva legislatívne zabezpečiť a podporiť zavedenie tohto modelu v oblasti odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom návrhu zákona o výchove a vzdelávaní v spolupráci s podpredsedom vlády Slovenskej republiky a ministrom vnútra Slovenskej republiky. Úlohou bolo vymedziť právny rámec pre Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v oblasti tvorby a schvaľovania štátnych vzdelávacích programov pre školy v jeho riadiacej pôsobnosti. Vo všeobecno-pedagogických veciach postupovalo Ministerstvo vnútra

¹⁰ Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike. [online]. [cit. 14.07.2010]. s.1. Dostupné na <http://www.cpk.sk/web/dokumenty/npvv.pdf>.

¹¹ tamtiež, s.8.

¹² Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike schválený uznesením vlády SR č. 489/2007 zo dňa 06. júna 2007. [online]. [cit. 18.07.2010]. Dostupné na <http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Uznesenie-4483>. Bod B12. s.3.

Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky. Uskutočnením pripomienkového konania k návrhu školského zákona bolo poverené Centrum vzdelávania a psychológie sekcie personálnych a sociálnych činností Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktoré začalo na ňom ihneď pracovať spolu s Prezidiom Policajného zboru, strednými odbornými školami Policajného zboru, Akadémiou Policajného zboru, ale i s výkonnými zložkami Policajného zboru.

Dňom 2. júla 2008 vstúpil na Slovensku do platnosti nový **školský zákon** s účinnosťou od 1. septembra 2008.¹³ Svojim obsahom umožnil obsahovú prestavbu škôl a školských zariadení. Upravuje podmienky výchovy a vzdelávania, sústavu škôl, formy organizácie výchovy a vzdelávania, hodnotenie a klasifikáciu výchovy a vzdelávania, prijímanie na výchovu a vzdelávanie, ukončenie výchovy a vzdelávania v stredných školách, školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, školy v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy a sústavu školských zariadení. Určuje tiež školy v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy - policajné školy a školy požiarnej ochrany. Zároveň na základe pripomienkového konania Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v prípravnom legislatívnom období tieto školy nezaviazal plnením niektorých ustanovení a niektorými ustanoveniami ich zaviazal len primerane. Tieto ustanovenia boli upravené osobitnými predpismi, v prípade policajných škôl **Zákonom č.73/1998 Z. z.**¹⁴ a **Výnosom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o policajných stredných odborných školách č. 73/2008.** Tento zákon upravuje aj služobné pomery študentov a policajných pedagogických zamestnancov.

V policajnej škole vyučujú učitelia, ktorí sú v služobnom pomere Policajného zboru. Sú to bývalí aktívni policajti, u ktorých sa cení policajná odbornosť. Väčšinou nemajú vysokoškolské pedagogické vzdelanie. Dopĺňajú si ho trojsemestrálnym doplňujúcim pedagogickým štúdiom na Akadémii Policajného zboru v Bratislave. Ďalšiu časť učiteľov policajnej školy tvoria civilní učitelia s pedagogickým vysokoškolským vzdelaním. Ich pracovný pomer upravuje **Zákon č. 552/2003 Z. z.**¹⁵

Výnos o policajných školách ustanovuje sieť policajných škôl, názov policajnej školy, zriaďovanie a zrušovanie policajných škôl, úlohy, zodpovednosť a povinnosti riaditeľa policajnej školy, vzdelávanie v policajných školách, formy pomaturitného štúdia, vzdelávacie programy policajných škôl, postup pri vypracúvaní, schvaľovaní a vydávaní vzdelávacích programov, ďalšie vzdelávanie, prijímanie na štúdium, formy vzdelávania v policajných

¹³ Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Žilina: Poradca s.r.o., 2008. ISBN 978-80-89213-73-3.

¹⁴ Zákon č.73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení platných predpisov. [online]. [cit. 09.07.2010]. Dostupné na http://www.minv.sk/?zakony_mvsvr.

¹⁵ Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme. [online]. [cit. 09.09.2010]. Dostupné na http://web.tuke.sk/lf/legislativa/552_2003.pdf.

školách, organizácia vzdelávania v policajných školách, odborná prax, vedenie pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie, doklady o dosiahnutom vzdelaní, štúdium podľa individuálneho učebného plánu, prerušenie štúdia, zmena formy štúdia, prestup na inú policajnú školu, zanechanie štúdia, hodnotenie a klasifikácia prospechu študentov v priebehu štúdia, práva a povinnosti študentov, opatrenia vo výchove, ukončovanie štúdia v policajných školách, maturitná skúška z odborných predmetov, organizácia maturitnej skúšky z odborných predmetov, záverečná pomaturitná skúška, organizácia záverečnej pomaturitnej skúšky, skúšobná komisia, klasifikácia a hodnotenie maturitnej skúšky z odborných predmetov a záverečnej pomaturitnej skúšky, spoločné ustanovenia o maturitnej skúške z odborných predmetov a záverečnej pomaturitnej skúške a kontrola výchovno-vzdelávacieho procesu v policajných školách.¹⁶

Nový smer výchovy a vzdelávania podnietil Medzinárodnú komisiu UNESCO „Vzdelávanie pre 21.storočie“ k vydaniu správy s názvom „**Učenie je skryté bohatstvo**“. Táto správa rozpracovala potreby výchovy a vzdelávania pre 21.storočie do vzdelávacích cieľov, tzv. **Delorsovho konceptu štyroch pilierov vzdelávania**. Tie sa stali základom tvorby **všeobecných cieľov** základnej policajnej prípravy, vymedzených Štátnym vzdelávacím programom pomaturitného kvalifikačného štúdia v policajných školách ako kľúčové kompetencie. Uvedené štyri piliere vzdelávania sú nasledovné:

1. **Učiť sa poznávať** a rozvíjať základné myšlienkové postupy, osvojiť si všeobecné princípy a algoritmy riešenia problémov, javov a situácií a bežných zručností pre prácu s informáciami, rozvíjať schopnosť učiť sa a byť pripravený celoživotne sa vzdelávať.
2. **Učiť sa konať**, rozhodovať a formovať aktívny a tvorivý prístup k riešeniu a hľadaniu progresívnych riešení, podporovať flexibilitu, adaptabilitu a kreativitu, viesť k aktívnemu prístupu k policajnej službe, meniacim sa podmienkam a profesijnej kariére, vytvárať zodpovedný prístup k plneniu svojich povinností a rešpektovaniu stanovených pravidiel, rozvíjať cieľavedomý prístup k tímovej práci, viesť k hodnoteniu svojich schopností a rešpektovaniu schopností druhých, rozvíjať zručnosti potrebné na rokovanie, diskusiu, kompromis, obhajobu svojho stanoviska a akceptovanie stanoviska druhých.
3. **Učiť sa žiť medzi ľuďmi** a rozvíjať úctu k ľudskému životu a jeho hodnote, vytvárať úctu a rešpekt k živej a neživej prírode, k ochrane životného prostredia a k chápaniu globálnych problémov ľudstva, prehĺbovať osobnostnú, národnostnú a občiansku identitu, chrániť si vlastnú identitu a rešpektovať identitu druhých, oslobodiť sa vo vzťahu k iným ľuďom od predsudkov, xenofóbie, intolerancii, rasizmu, agresívneho nacionalizmu, etnickej, náboženskej a inej neznášanlivosti, zodpovedne a slušne sa správať v súlade s morálnymi zásadami a zásadami spoločenského správania sa, viesť k aktívnej účasti

¹⁶ Porovnaj: Výnos Ministerstva vnútra SR č. 73/2008 o policajných stredných odborných školách. [online]. [cit. 12.09.2010]. Dostupné na <http://www.zakon.r3.sk/zbierka-zakonov-ciastky/3744-oznamenie-o-vydani-pp-o-vydani-vynosu-z-13-oktobra-2008-c-732008-o-policajnych-strednych-odbornych-skolach-c-4142008-zz>.

v občianskom živote, spolupráci na rozvoji demokracie, rozvíjať komunikačné zručnosti pre pracovný a osobný život.

4. **Učiť sa byť**, existovať a porozumieť vlastnej osobnosti a jej vytváraniu v súlade so všeobecne akceptovateľnými morálnymi hodnotami, rozvíjať telesné a duševné schopnosti a zručnosti, prehĺbovať zručnosti potrebné na sebareflexiu, sebaopoznanie a sebahodnotenie, pestovať primerané sebavedomie, rozvíjať slobodné, kritické a nezávislé myslenie, úsudok a rozhodovanie, preberať zodpovednosť za svoje schopnosti a predstavivosť.¹⁷

Odborné ciele základnej policajnej prípravy sú špecificky vymedzené charakterom činnosti policajnej práce - osvojiť si vedomosti, zručnosti a návyky a získať kompetencie potrebné pre kvalifikovaný výkon štátnej služby policajta s plánovanou práporčickou hodnotou zaradeného v jednotlivých službách Policajného zboru.

2.2 Dvojúrovňové vzdelávacie programy vo vzdelávaní a príprave v stredných odborných školách Policajného zboru

2.2.1 Štátny vzdelávací program

„Výchovno-vzdelávacie programy (kurikulum) sú základnými dokumentmi, ktoré určujú ciele, obsah, rozsah, formy, metódy a podmienky výchovy a vzdelávania na príslušných stupňoch a druhoch škôl.“¹⁸ Dvojúrovňový model tvorby vzdelávacích programov je model, pri ktorom sa obsah vzdelávania tvorí na dvoch úrovniach – štátnej a školskej. Štátny vzdelávací program vydáva štát a školy si na jeho základe vytvárajú svoj vlastný školský vzdelávací program.

ŠVP je hierarchicky najvyšším **projektom** vzdelávania. **Zahŕňa** rámcový profil absolventa, rámcový učebný plán a rámcové učebné osnovy. **Predstavuje** prvú rámcovú úroveň dvojúrovňového modelu riadenia škôl. **Vyjadruje** hlavné princípy a ciele vzdelanostnej politiky štátu, vymedzuje všeobecné ciele škôl ako kľúčové spôsobilosti rozvoja osobnosti študentov a rámcový obsah vzdelávania. **Podporuje** komplexný prístup pri rozvíjaní žiackych spôsobilostí poznávať, konať, hodnotiť a dorozumievať sa i rozumieť si na danom stupni vzdelávania. Je **východiskom** a záväzným projektom na vytvorenie individuálneho školského vzdelávacieho programu školy, kde sa zohľadňujú špecifické lokálne a regionálne podmienky a potreby.

¹⁷ Porovnaj: Štátny vzdelávací program pomaturitného kvalifikačného štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru pre študijný odbor 9210 6 Bezpečnostná služba, zameranie 01 základná policajná príprava, určený pre prípravu policajtov v prípravnej štátnej službe ustanovených do funkcie s plánovanou práporčickou hodnotou. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Č.p. SRLZ-334-10/CV-PV-2009 zo dňa 15. 12. 2009.

¹⁸ Porovnaj: MILÉNIUM Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 - 20 rokov. [online]. [cit.18.08.2010]. 8 s. Dostupné na www.region-bsk.sk/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=89.

ŠVP sú vytvorené v súlade s Medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania **ISCED 97** (International Standard Classification of Education) pre jednotlivé obsahové oblasti vzdelávania, podľa ktorej sa postupuje v Európskej únii a ktorú akceptujú aj iné medzinárodné organizácie. Stredoškolskému vzdelávaniu zodpovedá ISCED 3. Subkategória ISCED 3A charakterizuje vzdelávacie programy, ktoré sú určené na získanie prvej odbornej kvalifikácie pre priamy vstup na trh práce a možnosť pre vstup do ďalších programov na vyšších stupňoch vzdelávania (ISCED 4 alebo 5).¹⁹

Štátnemu vzdelávaciemu programu pre pomaturitné kvalifikačné štúdium v policajných školách zodpovedá **ISCED 4A** (úplné stredné odborné vzdelanie). Štátny vzdelávaci program **pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru pre študijný odbor 92 10 6 bezpečnostná služba** je zameraný na získanie špecializovaného policajného vzdelania - poriadková polícia, dopravná polícia, hraničná a cudzinecká polícia, justičná a kriminálna polícia. Tento program určuje všeobecné a odborné ciele špecializovanej policajnej prípravy s uvedením východiskových materiálov pre vymedzenie cieľov, základné údaje o štúdiu a charakteristiku štátneho vzdelávacieho programu.

Vymedzuje šesť **vzdelávacích oblastí**, ktoré vychádzajú z cieľa špecializovanej policajnej prípravy a profilu jej absolventa. Z toho štyri vzdelávacie oblasti - majú nadpredmetový charakter - sú zamerané na činnosti policajta vykonávané v príslušnom druhu služby a zodpovedajú jednotlivým zameraniam študijného odboru (poriadková polícia, dopravná polícia, hraničná a cudzinecká polícia a justičná a kriminálna polícia). Tieto vzdelávacie oblasti určujú **základné učivo** vymedzené zodpovedajúcimi **obsahovými štandardami**, ktoré je povinné pre prípravu v príslušnom zameraní študijného odboru, prípadne aj v špecializácii, ak je už štátnym vzdelávacím programom priamo vymedzená.

Piata a šiesta vzdelávacia oblasť - etika a psychológia policajnej práce, komunikácia v cudzom jazyku - vymedzujú okruh tých činností policajta, ktoré majú spoločný **prierezový** charakter pre všetky druhy policajnej služby a ktoré nadväzujú na jednotlivé vzdelávacie oblasti vymedzené pre príslušné zamerania a špecializácie študijného odboru.

Obsahujú učivo **spoločné** a **povinné** pre všetky zamerania študijného odboru, prípadne aj špecializácie. Zameriava sa na požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce. Popisuje systém hodnotenia, ktorý vychádza z **Výnosu** a **Pokynu** generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 4/2008, ktorým sa vydáva **Klasifikačný poriadok** policajných stredných odborných škôl. Predkladá

¹⁹ Porovnaj: BLAŠKO, M. BLAŠKO, M. Tvorba programu výučby. [online]. [cit.10.08.2010]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. s.6. ISBN 978-80-553-0556-1. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/main.php?om=1300&res=low&menu=1310>.

profil absolventa, kľúčové a odborné kompetencie a rámcový učebný plán špecializovanej policajnej prípravy a vzdelávacie oblasti.²⁰

ŠVP určuje, že policajná škola si v svojom školskom vzdelávacom programe rozčlení obsah vzdelávania každej zo štyroch vzdelávacích oblastí a zodpovedajúcu dotáciu vyučovacích hodín stanovenú rámcovým učebným plánom v súlade s profilom absolventa na jednotlivé vyučovacie predmety alebo účelové kurzy, ktoré budú povinné pre príslušné zameranie (prípadne pre špecializáciu) študijného odboru.

Obsah vzdelávania každej z prierezových vzdelávacích oblastí - etika a psychológia policajnej práce, komunikácia v cudzom jazyku - si začlení do samostatného vyučovacieho predmetu. Ďalej uvádza **obsahové štandardy** jednotlivých predmetov, ktoré vymedzujú základné učivo a ukončovania štúdia, a to záverečnú pomaturitnú skúšku, ktorá sa člení na písomnú a ústnu časť. **Vysvedčenie** o záverečnej pomaturitnej skúške je dokladom, ktorý potvrdzuje, že absolvent pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia v príslušnom zameraní študijného odboru 92 10 6 bezpečnostná služba získal špecializované policajné vzdelanie a spĺňa kvalifikačný predpoklad vzdelania a kvalifikačnú požiadavku policajného vzdelania pre funkciu s plánovanou dôstojníckou hodnotou v príslušnom druhu služby Policajného zboru a Železničnej polície v zmysle § 11 až 13 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2007 o zásadách kariérneho postupu príslušníka Policajného zboru v znení neskorších predpisov.²¹

Tento program tiež uvádza možnosti ďalšieho vzdelávania absolventov a zásady tvorby školských vzdelávacích programov.

2.2.2 Školský vzdelávací program

Zámerom ŠkVP je rozvíjať kľúčové kompetencie, pripraviť na celoživotné vzdelávanie, dôraz je kladený na široký profil absolventa, rozvoj progresívnych spôsobov konštrukcie obsahu vzdelávania a prispôsobeniu vzdelávania požiadavkám jednotného európskeho trhu práce.²²

²⁰ Porovnaj: Metodika tvorby školských vzdelávacích programov stredných odborných škôl Policajného zboru. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Číslo písomnosti : MV-SRLZ-CPV-57/2009 zo dňa 11. 02. 2010.

²¹ Porovnaj: Štátny vzdelávací program pomaturitného kvalifikačného štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru pre študijný odbor 9210 6 Bezpečnostná služba, zameranie 01 základná policajná príprava, určený pre prípravu policajtov v prípravnej štátnej službe ustanovených do funkcie s plánovanou praporčickou hodnotou. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Č.p.SRLZ-334-10/CV-PV-2009 zo dňa 15. 12. 2009.

²² Porovnaj: JAKUBOVÁ, G. Metodika tvorby školského vzdelávacieho programu. [online]. [cit.12.08.2010]. s. 9. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania, 2008. Dostupné na <http://www.siov.sk/metodika-tvorby-skolskych-vzdelavacich-programov-pre-sos/10692s>.

ŠkVP **predstavuje** voliteľný obsah vzdelávania na druhej úrovni modelu riadenia. Je programovým dokumentom školy, ktorý **vymedzuje** výstupy vzdelávacieho procesu, didaktické prístupy, metódy overovania týchto výstupov a hodnotenie žiakov. Je to program plánovania, rozhodovania, organizovania, vedenia, kontrolovania a hodnotenia. Školy ho vypracovávajú doplnením štátneho vzdelávacieho programu o vlastné špecifiká na základe požiadaviek zainteresovaných strán (požiadavky regiónu, žiakov a ich rodičov, trhu a podobne). Tvorba školského vzdelávacieho programu vychádza z kompetencií, stanovených výstupov a k nim sa vyberá učivo.

Za školský vzdelávací program zodpovedá podľa školského zákona **riaditeľ školy**, ktorý je hlavnou osobnosťou koordinačného tímu a ktorý program vydá po predchádzajúcom prerokovaní v pedagogickej rade školy a po schválení - v prípade policajných škôl Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Zúčastňuje sa všetkých rokovaní súvisiacich s tvorbou ŠkVP, či s rozvíjaním učiteľských kompetencií. Motivuje, kontroluje, organizuje porady a iné akcie súvisiace s tvorbou ŠkVP.

Vzdelávací program je projektom výučby, ktorý je vytvorený za účelom preklenutia **výkonnostnej medzery** medzi tým, ako jedinec alebo skupina osôb danú problematiku momentálne ovláda a tým, ako je žiaduce, aby túto problematiku z nejakých dôvodov zvládol.²³ Pri jeho projektovaní treba rozlíšiť, či pôjde o budúcnosť, ktorá plynule vychádza zo súčasného stavu a bude nadväzovať na doterajšie vzdelávanie alebo budúcnosť, ktorá bude úplne odlišná od súčasného stavu. Pri určovaní výkonnostnej medzery ide teda o naznačenie požadovaného vývoja smerom ku kľúčovým kompetenciám a požiadavkám. **Kompetencia** je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jednotlivca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie.²⁴

V tomto období tiež vypracuje koncept požiadaviek na profil absolventa, jeho kľúčové a odborné kompetencie aj na základe povolania, na ktoré má byť absolvent pripravený.²⁵

Pri **tvorbe jednotlivých častí ŠkVP** (spracovanie štruktúry, hľadanie dostupnosti zdrojov pre jeho tvorbu, doba trvania jeho prípravy, jeho napísanie tvorcami a schválenie) zisťujeme vzájomne prepojenie úloh otázkami: kde by sme chceli byť? (formulovanie profilu absolventa), kde sme teraz? (SWOT analýza aktuálneho stavu) – obe tieto otázky smerujú

²³ Porovnaj: PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdelávacieho programu. Praha: TRITON, 2006. s. 17. ISBN 80-7254-712-7.

²⁴ Porovnaj: STANKOVSKÝ, I., HAUSER, J. Metodika tvorby Školského vzdelávacieho programu. [online]. [cit.14.07.2010]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2008. s.9. Dostupné na http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/kurikularna_transformacia/metsvp.pdf.

²⁵ Porovnaj: BLÁŠKO, M. Úvod do modernej didaktiky I. (Systém tvorivo-humanistickej výučby). [online]. [cit.10.08.2010]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. ISBN 978-80-553-0462-5. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc01.pdf>.

k vymedzeniu výkonnostnej medzery, ktorú má vzdelávací program preklenúť, kam smerujeme? (zameranie, priority, ciele školy), ako to dosiahneme? (stratégia školy a výučby), čo k tomu využijeme? (obsah výučby), ako zistíme, že sa to darí? (autoevalvačná činnosť školy).

Škola musí pri projektovaní programu odpovedať aj na otázky: Aké možnosti a obmedzenia vyplývajú z materiálneho a priestorového vybavenia školy? Aké možnosti ponúka učiteľský zbor? Ktoré projekty realizované doteraz možno využiť pri tvorbe ŠkVP? Ako sa chce škola profilovať? Aké spôsoby spolupráce s partnermi je možné využiť ?

ŠkVP obsahuje :

- **Identifikačné údaje o škole** - základné údaje o škole, prípadne jej názov, zriaďovateľ školy, riaditeľ, spracovateľ programu, prípadne ďalšie významné skutočnosti, napríklad názov programu.
- **Ciele a poslanie školy** – určujú, k akým zmenám v rozvoji osobnosti žiaka má výučba v škole dospieť. Vymedzuje výkonový (cieľový) štandard – požiadavky, ktoré musí vzdelávací program pre určitý typ školy spĺňať. Formuluje vlastné ciele a poslanie vzdelávania v škole, pri ktorých sa vychádza z výsledkov analýzy podmienok školy.
- **Charakteristika a zameranie školy** - v tejto časti škola vymedzuje všetko to, čo považuje za najdôležitejšie pri vzdelávaní, na čo sa bude zameriavať, čo bude podporovať a rozvíjať, aké sú jej priority. Vymedzuje vzdelávacie štandardy, všetky zásadné postupy, ktoré školu povedú k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov.
- **Profil absolventa** – je to všeobecný cieľ štúdia, je východiskom pre koncepciu školy a obsahom ďalších častí ŠkVP. Obsahuje charakteristiku absolventa ŠkVP v danom odbore a kompetencie absolventa.
- **Charakteristika vzdelávacieho programu** – obsahuje vzdelávacie **ciele** stanovené školou, formy a metódy vo výchovno-vzdelávacom procese, z čoho program vychádza, vzdelávací **obsah** - konkrétna vzdelávacia ponuka usporiadaná do ucelených častí.
- **Systém kontroly a hodnotenia žiakov** – ide o kompletizovanie údajov a dôkazov o výkone žiaka. Stanovuje vzdelávacie výstupy - pravidlá pre hodnotenie, stanovenie kritérií hodnotenia, zabezpečenie klasifikácie a hodnotenia výsledkov a ich potvrdzovanie zodpovedajúcimi dokladmi o vzdelaní (certifikáty, vysvedčenia a podobne) a tiež požiadavky na maturitnú (záverečnú) skúšku.
- **Systém zabezpečenia kvality, autoevalvácie školy a výučby** – škola si v ŠkVP stanovuje ciele a oblasti autoevalvácie, indikátory (kritériá) kvality školy, nástroje autoevalvácie a časové rozvrhnutie autoevalvačných činností.

Súčasťou programu je aj **učebný plán** s kategóriami a názvami predmetov, ich hodinovú dotáciu, usporiadanie ďalších školských aktivít; určuje, z ktorých predmetov možno vykonať maturitnú skúšku, obsahuje všetky prierezové témy a ich tematické okruhy, oblasti

všeobecného vzdelávania, aby boli splnené obsahové a výkonové vzdelávacie štandardy. Ďalšou súčasťou sú **učebné osnovy** jednotlivých predmetov, ich obsah a rozsah učiva. Učebné osnovy sú určené vyučujúcim. V nich má byť obsiahnutá každá časť výučby so svojimi vzdelávacími výstupmi, kritériami hodnotenia, metódami a prostriedkami hodnotenia žiakov a uplatňovanými medzipredmetovými vzťahmi.²⁶

Celkový rozsah školského vzdelávacieho programu nie je stanovený. Pre vnútornú potrebu školy môže obsahovať aj internú prílohu. Tá potom bližšie špecifikuje ďalšie informácie, ktoré sú dôležité pre školu, no nie sú určené k zverejneniu, napr. interné predpisy.

Tvorba vzdelávacieho programu prebieha v určitých fázach. Najskôr nastáva prípravné obdobie, ktoré je obdobím motivácie, študovania, rozoberania, analýz a zostavovania realizačných tímov. Nasleduje obdobie východísk pre tvorbu, kedy prebiehajú analýzy aktuálneho stavu školy, požiadaviek a potrieb trhu, vytvára sa zameranie, priority, ciele a profil absolventa. Až potom prichádza k samotnej tvorbe programu – spracovaniu jednotlivých častí. Aby sa pri spracovaní vzdelávacieho programu na niečo nezabudlo, môžu tiež využiť už overené **postupy**, t.j. čiastkové kroky tvorby, ktoré na seba časovo nadväzujú:

- analýza vzdelávacích potrieb,
- vytýčenie programového cieľa a jeho následné rozpracovanie do čiastkových cieľov,
- určenie učebných úloh, foriem, metód a pomôcok,
- stanovenie postupov a nástrojov pre overenie dosiahnutia cieľov.²⁷

Aby vzdelávací proces prebiehal podľa kvalitného vzdelávacieho programu, nemôže sa škola uspokojiť s jeho prvou verziou ako konečnou verziou. Musí ho prehodnocovať, vychytávať chyby a nedostatky, ktoré sa v priebehu vzdelávania vyskytnú. Preto je potrebné :

1. najskôr vytvoriť jeho **prvú (pilotnú) verziu**, ktorú overuje vzdelávanie na vzorke vzdelávaných. Túto verziu priebežne monitoruje, prehodnocuje, robí úpravy tak, aby vznikla
2. tzv. definitívna (**nulová**) verzia, ktorá sa realizuje už na cieľovej skupine vzdelávaných. Aj túto etapu priebežne monitoruje, prehodnocuje, upravuje, kým vznikne
3. následná tretia verzia, ktorá je pripravená na realizáciu (**realizačná** verzia). Tá je určená k samotnej realizácii programu.²⁸

V ďalšej časti práce sa budem venovať čiastkovým krokom projektovania školského vzdelávacieho programu, pri ktorých využijem aj zásady policajnej výchovy a vzdelávania.

²⁶ Porovnaj: BLAŠKO, M. Úvod do modernej didaktiky I. (Systém tvorivo-humanistickej výučby). [online]. [cit.10.08.2010]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. s.264. ISBN 978-80-553-0462-5. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc01.pdf>.

²⁷ Porovnaj: tamtiež, s. 32.

²⁸ Porovnaj: PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdelávacieho programu. Praha: TRITON, 2006. s.23. ISBN 80-7254-712-7.

2.2.2.1 Analýza vzdelávacích potrieb

Aby škola vedela porovnať úroveň prichádzajúcich študentov a požadovanú úroveň absolventa, potrebuje urobiť **analýzu vzdelávacích potrieb**. Porovnaním týchto úrovní vyšpecifikuje **výkonnostnú medzeru**. Z charakteristiky budúceho študenta policajnej školy je zrejmé, že v týchto školách sa vzdelávajú a vychovávajú študenti prevažne vo veku 21-30 rokov. Možno ich zaradiť z hľadiska vývinovej psychológie do obdobia dospelosti, kedy je mozog vo vrcholnej zrelosti a telesný vývoj má predpoklady na plné zapojenie sa do náročných činností. Ide o vývinové obdobie s optimálnymi predpokladmi na cieľavedomé formovanie osobnosti študenta, u ktorého sú vytvorené optimálne podmienky na úspešné štúdium.

Príchod do policajnej profesie je sprevádzaný psychickou záťažou, ktorá je vyvolaná nevyhnutnosťou vyrovnáť sa s úplne novými podmienkami života a vykonávania nových činností. Prichádza u neho k adjustácii, čo je proces vžitia sa do nového prostredia, činnosti, spôsobu života, do úplne nových podmienok.²⁹

V počiatočnom období štúdia, vo fáze všeobecnej orientácie študenta v policajnej škole je charakteristické značné napätie u niektorých študentov, ktoré sa počas výučby prejavuje malou sústredenosťou, spomalenými reakciami na plnenie požiadaviek učiteľa, u niektorých dochádza k poklesu ich sebavedomia, najmä pri čiastočných neúspechoch vo výučbe, čo nepriaznivo ovplyvňuje ich aktivitu a tvorivosť. Dochádza k nechuti učiť sa, nemajú vytrvalosť a úsilie samostatnej práce.

Potom nasleduje obdobie uvedomelej orientácie. Ide už o zníženie psychického napätia, dochádza aj k zvýšeniu sebavedomia. Prechodom týmito fázami dochádza u študentov policajnej školy k vžitiu sa do nového systému života a činnosti. Študent sa vyrovnáva s požiadavkami, ktoré sú na neho kladené, dosahuje psychickú rovnováhu.³⁰

Učitelia policajnej školy na základe poznania **osobitostí študentov** a **príčin** ich adjustácie musia vyvíjať nemalé úsilie, aby zladili výchovno-vzdelávací proces k splneniu cieľa. Poznanie osobitostí študenta, ich rešpektovanie, ale aj využitie tvorí základný predpoklad účinnej výchovy, pretože študent sám sa stáva aktívnym subjektom, ktorý sa usiluje o rozvoj osobnostných vlastností v súlade s potrebami policajnej profesie. Policajná služba je službou v prospech občanov a verejnosti. V policajnej profesii policajt realizuje spoločenské poslanie a presadzuje právomoc. Ich obsah je vymedzený zákonmi, rozkazmi, smernicami a nariadeniami. Policajt pri výkone svojej činnosti nosí služobnú rovnošatu ako vonkajšie označenie príslušníka Policajného zboru. Je to špecifikum, ktoré navonok identifikuje povolanie policajta, čo zvyšuje možnosť kontroly zo strany verejnosti a čo

²⁹ Porovnaj: Kolektív autorov. Profesia policajta. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. s.61. ISBN 80-8054-124-8.

³⁰ Porovnaj: SEKNIČKA, J., HALÁDIK, J. Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 1996. s. 64-66. ISBN 80-8054-409-6.

zaväzuje policajta k dodržiavaniu základných a profesijných noriem, zásad a pravidiel. Toto všetko určuje **vzdelávacie potreby policajnej školy**. Cieľ výchovy a vzdelávania v policajnej škole vychádza z analýzy účastníkov vzdelania a je stanovený v profesijnom profile jej absolventa.

Pred tvorbou ŠkVP je potrebné zistiť aj to, ako je na zmeny pripravený pedagogický zbor a aký je ich **počiatočný názorový stav**. Treba mu dať dostatočný priestor dôkladne sa oboznámiť s kurikulárnou reformou, preštudovať školský zákon a podrobne analyzovať príslušný štátny vzdelávací program. Z toho vyplýva pre školu úloha a tou je samotná tvorba školského vzdelávacieho programu. Súčasťou ročného plánu školy má byť vlastný **system ďalšieho vzdelávania** pedagogických a odborných zamestnancov, ktorý je nutné pravidelne vyhodnocovať. Ďalšie vzdelávanie má byť zaručené kvalitou. Škola má spolupracovať s inštitúciami ďalšieho vzdelávania a svoju činnosť s nimi koordinovať. Toto vzdelávanie sa má však odrážať aj vo finančnom ohodnotení a profesijnej kariére každého pedagogického a odborného zamestnanca školy. Na škole treba vytvoriť priaznivé pracovné prostredie, pretože toto obdobie predpokladá získavanie množstva informácií. Na spoločných sedeniach sa rozoberajú rôzne otázky učiteľov k tvorbe školského vzdelávacieho programu, nové pojmy, ako kľúčové kompetencie, vzdelávacie oblasti, prierezové témy, vzdelávacie ciele, evalvácia a podobne.

Nastáva obdobie **tímovej práce**. Tímová práca je založená na zapojení všetkých členov tímu, ich vzájomnej spolupráci a zodpovednosti a spoločnom plnení stanovených úloh s cieľom dosiahnuť vytýčené ciele. Vyžadujú sa od nich zručnosti projektovania, komunikačné schopnosti a schopnosť kritického, hodnotiace a tvorivého myslenia. Dôležitá je spolupráca medzi jednotlivými predmetovými skupinami, hlavne pri tvorbe učebného plánu, pri zaraďovaní prierezových tém a vymedzovaní medzipredmetových vzťahov. S organizáciou práce v tíme úzko súvisí schopnosť **delegovať** úlohy, ktorá patrí ku kľúčovým schopnostiam riaditeľa školy. Delegovanie zvyšuje zodpovednosť a dôveru. V období tvorby vzdelávacieho programu je vhodné, ak je riaditeľom delegovaná príprava ŠkVP aspoň dvom koordinátorom. Zvyčajne to býva zástupca riaditeľa a školský metodik. Tí zabezpečujú koordináciu jednotlivých krokov tvorby :

- „vypracovanie časového harmonogramu tvorby ŠkVP,
- vymedzenie koncepcie, obsahu, cieľov ŠkVP,
- vytvorenie strategického plánu školy, na základe hodnôt školy vypracovanie jej poslania, vízie, stratégie, cieľov,
- vytvorenie profilu absolventa,
- zostavenie učebného plánu,
- rozdelenie hodinových dotácií vyučovacích predmetov,
- stanovenie školských štandardov,

- nastavenie systému hodnotenia žiakov,
- vytvorenie systému autoevalvácie školy³¹.

2.2.2.2 Vytýčenie programového cieľa a jeho následné rozpracovanie do čiastkových cieľov

„Cíle vzdelávacieho programu majú v jeho prípravě a zpracování prioritní význam. Bez jejich stanovení nelze žádné vzdělávání nejen připravit, ale i provést a kontrolovat jeho úspěšnost.“³² Cieľ výchovy a vzdelávania školy vystihuje **vízia**. Vízia má byť poslaním a obrazom preklenutia rozdielu medzi súčasným stavom a žiaducim očakávaným stavom čiastkovými realizačnými krokmi. K tomu je potrebná dôkladná **analýza** materiálnych, technických, priestorových a personálnych podmienok školy, napríklad SWOT analýza. Tá má zohľadňovať potreby výchovno-vzdelávacieho procesu, záujmy a potreby žiakov, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy, ale aj ciele kontrolnej činnosti školy. K analýze podmienok školy by sa mali vyjadriť všetci zamestnanci školy, najmä k materiálnym podmienkam, klíme školy, k inovačným zámerom vo výchove a vzdelávaní v škole, k spolupráci s inými inštitúciami a podobne. Zdrojmi pre spracovanie analýzy môžu byť údaje z predchádzajúcich hodnotiacich a kontrolných správ, zo spätnej väzby so žiakmi, s učiteľmi, ale aj s takzvanými odberateľmi školy. Práve zo zistených silných stránok a špecifik školy, z možných príležitostí a šancí pre školu by mal vychádzať školský vzdelávací program. Analýza aktuálneho stavu jednotlivých oblastí kvality školy tvorí základ pre stanovenie vlastných strategických cieľov školy.

Vo vzdelávacom programe treba zosúladiť ciele a princípy s cieľmi a princípmi uvedenými v školskom zákone, aby sa stali dobrým východiskom obsahu výchovy a vzdelávania, učebných osnov, ale aj efektívneho systému hodnotenia a najmä kvalitnej výchovno-vzdelávacej činnosti.

Škola si vyberá z príslušných štátnych vzdelávacích programov **klúčové kompetencie** žiakov, ktoré sa budú výchovno-vzdelávacím programom rozvíjať. Súčasťou kompetencií sú vedomosti, zručnosti a postoje. Vo výučbe sa neviažu na konkrétne vyučovacie predmety, je možné rozvíjať ich prostredníctvom všeobecného i odborného vzdelávania, v teoretickom i praktickom vyučovaní, ale i prostredníctvom rôznych ďalších aktivít, ktoré dopĺňujú výučbu a ktorých sa žiaci sami aktívne zúčastnia. Jednou zo základných funkcií vzdelávania je rozvíjať najmä také vedomosti, zručnosti, postoje a návyky – teda kompetencie, ktoré ľuďom uľahčia adaptovať sa na zmeny meniaceho sa prostredia. „Pri každej oblasti kompetencií sa

³¹ BLAŠKO, M. Úvod do modernej didaktiky I. (Systém tvorivo-humanistickej výučby). [online]. [cit.10.08.2010]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. s.256. ISBN 978-80-553-0462-5. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc01.pdf>.

³² MUŽÍK, J., PALÁN, Z. Kvalita v ďalším profesním vzdelávaní. Vzdelávací program jako základní kategorie dalšího profesního vzdelávaní. [online]. [cit.11.08.2010]. 2008. s.35. Dostupné na: http://www.nvf.cz/kvalita/dokumenty/vzdel_program.pdf.

uvádza jej definícia, najdôležitejšie vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré s jej rozvojom súvisia, stratégie k ich dosiahnutiu na úrovni školy a na úrovni predmetu a indikátory dosiahnutia kľúčových kompetencií“.³³

Škola musí premyslieť, ktoré z kľúčových kompetencií v škole budú rozvíjané vo výchovno-vzdelávacích **štandardoch**. Vzdelávacie štandardy sa členia na:

- **výkonové**, ktorými sa určujú kritériá úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a schopností. Sú to predpokladané cieľové výstupy, ktoré má poslucháč počas štúdia dosiahnuť. Musí odpovedať na otázku: Čo má poslucháč vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť), aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným štandardom (vzdelávací výstup). Najskôr sa určujú výkonové štandardy a potom sa k nim priraduje zodpovedajúci obsah výchovy,
- **obsahové**, ktoré určujú rozsah požadovaných vedomostí a zručností, teda akú vedomosť, zručnosť a schopnosť majú poslucháči ovládať a prakticky používať.

Ciele tvoria opornú kostru programu, preto sú ich usporiadanie a formulácie tak dôležité. Hierarchia úrovní cieľov je usporiadaná do tvaru pyramídy od najvyššieho programového (obecný, komplexný, finálny), cez potrebný počet úrovní cieľov špecifických (čiastkové, umožňujúce, čiastkové realizačné).³⁴

Vyučovacie cieľ je dôležitou kategóriou školskej didaktiky. Môže byť chápaný ako predstava o zmenách u jednotlivých študentov v oblasti kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej, ktoré majú byť v systéme výučby dosiahnuté za stanovenú časovú jednotku (vyučovaciu hodinu, lekciiu, polrok a pod.). Stanovením čiastkových cieľov učiteľ presne vie, čo a ako má skúšať. Študent zasa presne vie, čo a ako sa má naučiť. Ciele sa teda formulujú v jazyku študentovho výkonu. Cieľom vyučovania je plánovaný a očakávaný výsledok žiaka v súčinnosti s učiteľom.³⁵ Tvorcovia cieľov ich však často zamieňajú s témou vyučovacej hodiny, alebo ich zovšeobecňujú. Preto je nevyhnutné rozpracovať cieľ podľa **pravidla SMART**, aby vystihoval konkrétnu činnosť (bol špecifický), v požadovanej kvalite a kvantite (merateľný), v súlade so zistenými potrebami (akceptovateľný), znamenal reálnu šancu pre všetkých študentov dosiahnuť cieľ (reálny) a aby ciele boli splnené v potrebnom čase (terminovaný). Opakom pravidla SMART (šikovných) cieľov sú DUMP (hlúpe) ciele : defektné (nedokonalé), nerealistické, nesprávne zamerané a byrokratické.³⁶ Aby **ciele neboli formálne**, musia využívať všetky zložky výchovy a vzdelávania (byť komplexné), nižšie

³³ BLAŠKO, M. Rozvíjanie kľúčových kompetencií vo vzdelávaní. [online]. [cit.18.09.2010]. 2010. s.6. Dostupné na : <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc42.pdf>.

³⁴ Porovnaj: PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdelávacieho programu. Praha: TRITON. 2006, s. 79. ISBN 80-7254-712-7.

³⁵ Porovnaj: tamtiež, s. 111.

³⁶ Porovnaj: HRONÍK, F. Hodnocení pracovníků. Praha: Grada Publishing, a.s. 2006. s.60. ISBN 80-247-1458-2.

podriadené vyšším (konzistentné), mať požadovaný výkon, normu výkonu a podmienky naň (kontrolovateľné) a prispôbovať náročnosť vzdelávacích cieľov (primerané).³⁷

K formulácii náročnosti cieľa sa využíva tzv. **taxonómia** vzdelávacích cieľov. Taxonómia znamená rozdeľovanie do hierarchicky usporiadaných kategórií, v pedagogike ide o usporiadanie vzdelávacích cieľov.

Taxonómia **kognitívnych** cieľov B. S. Blooma vychádza z toho, že dosiahnuť vyššie cieľové kategórie je možné len zvládnutím nižších kategórií. Toto triedenie pomáha učiteľovi zamyslieť sa nad tým, že pri postavení cieľa typu : „študent má vedieť“, to môže znamenať buď len najnižšiu kategóriu cieľa, t.j. zapamätanie, ale aj porozumenie látky, znalosť aplikovať, urobiť analýzu, syntézu a podobne.

Aktívne sloveso má učiteľovi pomôcť stanoviť úroveň poznania študenta tak, aby skutočne odrážala to, čo od neho očakávame vykonať: od zapamätania (nie využitia poznatkov), cez porozumenie (pochopenie a schopnosť použiť naučené), aplikáciu (prenos naučeného do nových situácií), analýzu (schopnosť rozložiť zadanie alebo objekt na prvky alebo časti tak, aby objasnil ich vzťahy, rozlíšil významné od nepodstatného), syntézu (vyhľadávanie prvkov z rôznych prameňov a ich skladanie do celku) až po hodnotiace posúdenie (schopnosť presne a efektívne posúdiť hodnotu myšlienok, dokumentov, metód, spôsobov riešenia). To je najvyššou kategóriou, ktorá sa spája s oblasťou afektívnych cieľov.³⁸

Najznámejšia taxonómia **psychomotorických** cieľov R. H. Davea je založená na princípe stále sa zdokonaľujúcich pohybových zručností. Nie je možné postúpiť do vyššej kategórie bez nezvládnutia nižšej. Ide tu o imitáciu, napodobovanie, cez praktické cvičenia podľa slovného popisu, rozlišovanie a následný výber vhodnej činnosti. Začína sa prejavovať určitá obratnosť. Nasleduje spresňovanie pohybovej úlohy, koordinácia zloženého pohybového úkonu v požadovanom slede, kde je výkon harmonický po automatizáciu súčinnosti psychomotorických činností pri minimálnom vynaložení energie.

Taxonómia **afektívnych** (postojových) cieľov B. Niemerka je tvorená postupným zvnútornením hodnôt študenta v dvoch úrovniach:

- úroveň prijímania podnetov a prispôbovania situácii. Potom sa nielen situácii prispôbuje, ale ju určitým spôsobom organizuje. Nie u všetkých študentov prebieha prechod do druhej úrovne rovnako. Dôležité je pri vytváraní afektívnych cieľov predovšetkým v prvých fázach vychádzať z neustáleho usmerňovania, z citlivej kontroly zo strany učiteľa, fixácie postojových cieľov postupnými jednoduchými motivačnými

³⁷ Porovnaj: OBST, O. Didaktika sekundárneho vzdelávania. 2006. Olomouc: Univerzita Palackého. s. 48-50. ISBN 80-244-1360-4.

³⁸ Porovnaj: PASCH, M. a kolektív Od vzdelávacieho programu k vyučovacím hodinám. 1998. Praha: Portál. s.73-76. ISBN 80-7178-127-4.

- príkladmi: Treba postupovať činnosťou dlhodobejšie, aby sa postupne zvnútornila aj bez zásahu učiteľa.
- Študent v druhej úrovni priťahuje pre činnosť iných. Ešte mu však chýba zovšeobecnenie vlastného vzťahu k činnosti. Nasleduje stotožnenie sa s harmonicky usporiadaným systémom zásad správania. Teraz sa vytvára osobnosť, ktorá v zložitých situáciách nesklame. Aj pri vytváraní postojov nie je možné dosiahnuť vyššiu úroveň bez zvládnutia nižšej. Vytvorenie požadovaných hodnôt a postojov u žiakov je najzložitejšou časťou výchovného procesu.³⁹

Po stanovení dielčích cieľov je potrebné zväžiť, ako v priebehu výučby zhodnotíme, či boli dosiahnuté. Patrí sem **hodnotenie** žiakov, našej vlastnej práce, teda toho, ako sa nám podarilo pripraviť a realizovať to, čo sme v cieľoch formulovali. Táto oblasť je však v tejto práci zaradená až za určenie učebných úloh, foriem, metód a pomôcok.

2.2.2.3 Určenie učebných úloh, foriem, metód a pomôcok

Stratégiou výchovno-vzdelávacej činnosti školy sú spoločné výchovno-vzdelávacie postupy, metódy, zásady alebo pravidlá, prostredníctvom ktorých budú poslucháči vedení k získavaniu alebo rozvoju stanovených kompetencií. Vzdelávacie ciele škola formuluje pre žiaka. Až potom si učiteľ stanovuje pre seba to, čo musí urobiť, ako bude riadiť učenie žiaka prostredníctvom učebných úloh, metód a ďalších prostriedkov tak, aby vzdelávacie ciele dosiahol.

Realizáciou vzdelávacích cieľov sú **učebné úlohy**. Sú stavebnými prvkami vzdelávacieho procesu a považujeme za ne všetko to, čo smeruje k zmene v oblasti vedomostí, zručností a postojov a hodnôt, k prenosu informácií od zadávateľa k vzdelávanému. Učiteľ prostredníctvom učebných úloh vytvára také podmienky, ktoré vedú študentov k tomu, aby reprodukovali, porovnávali, analyzovali, posudzovali od najjednoduchších úloh až po zložité tvorivé myslenie. Študentov učebné úlohy motivujú, udržiavajú vzdelávací proces v chode, sú nástrojom pre zisťovanie výsledkov v učení. Učiteľ pri vytváraní učebných úloh ich musí vedieť vhodne zaradiť, kvalifikovane analyzovať a hodnotiť. Veľkou pomocou pri vytváraní učebných úloh pre učiteľa je **taxonómia učebných úloh** podľa D. Tollingerovej, ktorá rozdeľuje úlohy podľa náročnosti v jednotlivých etapách výučby. Táto taxonómia podobne ako taxonómia kognitívnych cieľov B. S. Blooma je zhodná. Učebné úlohy sa odvíjajú od obsahu výučby. Obsahuje učebné úlohy vyžadujúce: pamäťovú reprodukciu poznatkov (ktorá z..., ako sa nazýva..., definuj..., čo vieš o...), jednoduché myšlienkové operácie s poznatkami (zisti..., popíš..., ako prebieha..., určí zhody a rozdiely..., čo je príčinou...), zložité podanie poznatkov (vysvetli význam..., prečo myslíš,

³⁹ Porovnaj: OBST, O. Didaktika sekundárneho vzdelávania. 2006. Olomouc: Univerzita Palackého. s.55. ISBN 80-244-1360-4.

že..., urči, dokáž...) a produktívne myslenie (vymysli praktický príklad..., na základe vlastného pozorovania...).⁴⁰

Uvedomenie si učiteľov o potrebe všetkých vyššie popísaných techník je základom kvalitnej práce učiteľa a žiaka.

Vyučovanie v policajnej škole je charakterizované ako cieľavedomý, učiteľom riadený proces, v priebehu ktorého si študenti uvedomele a aktívne osvojujú vedomosti, zručnosti a návyky z oblasti profesionálnej činnosti, rozvíjajú svoje poznávacie, rozumové a profesionálne schopnosti a osobnostné vlastnosti a kvality v súlade s cieľmi, ktoré sú obsiahnuté v profile absolventa školy. Škola sa pri tvorbe vyučovania sústreďuje na popis činností žiaka a činností učiteľa. Tento systematický komplex udalostí má podporovať vnútorný proces žiakovho učenia využitím tzv. **trojfázového modelu učenia**:

1. **Evokácia** – uvedomenie si doterajších vedomostí a predstáv o učive (prekoncepty). Študent je motivovaný, vzbudzuje sa jeho záujem o poznávanú skutočnosť, motivuje a aktivizuje sa.
2. **Uvedomenie si významu** – študenti získavajú podnecovaním aktivity nové poznatky, informácie, myšlienky. „Učiteľ kombinuje rôzne adekvátne vyučovacie metódy práce. Prechod z jednej metódy na druhú sa nazýva metodický obrat.“⁴¹ Úlohou je, aby študent vysokou aktivitou získal správnu predstavu o učive a osvojil si ho.
3. **Reflexia** – je veľmi dôležitá fáza výučby, aby u študentov prišlo k pretváraniu pôvodných vedomostí na nové, kvalitatívne vyššie. Upevňujú sa vedomosti študentov, rozvíja ich samostatné a tvorivé myslenie prostredníctvom nastoľovania problémových úloh a situácií, o nových informáciách sa diskutuje, žiaci sa vyjadrujú o tom, čo pochopili a čo ešte nie, čo by potrebovali. Poznatky sa upevňujú, pretvárajú sa pôvodné, niekedy nesprávne. Táto fáza je zároveň diagnostickou časťou, teda je fázou preverovania a hodnotenia osvojených vedomostí, zručností, praktických návykov. Priebežná diagnostika plní funkciu spätnej väzby nielen pre študenta, ale pre učiteľa.⁴²

Organizácia vyučovacieho procesu je cieľavedomý a zámerný postup cieľov, obsahu, metód, materiálnych prostriedkov, činností učiteľa a činnosť žiakov v priestore a čase. Systematická postupnosť činností, ktoré smerujú k dosiahnutiu vyučovacieho cieľa sú **vyučovacie metódy**. Predovšetkým prostredníctvom nich je realizovaná vo výučbe interakcia učiteľ – žiak. Pod „pojmom **výchovné princípy** rozumieme základné, najvyššieobecné požiadavky, pravidlá, ktoré je potrebné pri výchove dodržiavať. Sú

⁴⁰ Porovnaj: OBST, O. Didaktika sekundárneho vzdelávania. 2006. Olomouc: Univerzita Palackého. s. 59. ISBN 80-244-1360-4.

⁴¹ VIŠŇOVSKÝ, Ľ., KAČÁNI, V. a kol. Základy školskej pedagogiky. 2002. Bratislava: Vydavateľstvo IRIS. s. 94. ISBN 80-89018-25-4.

⁴² Porovnaj: PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdelávacieho programu. 2006. Praha: TRITON. s.46. ISBN 80-7254-712-7.

východiskom pri voľbe vhodných metód, foriem a prostriedkov výchovného pôsobenia.“⁴³ Medzi základné princípy patrí zásada uvedomelosti a aktivity, názornosti, sústavnosti, primeranosti, trvalosti, výchovnosti vyučovania, vedeckosti a spojenia teórie s praxou.

„Aby učiteľ mohol používať moderné stratégie a nové spôsoby výučby, vedel správne vybrať vhodnú vyučovaciu metódu alebo dlhodobejší vyučovací program, aby bol adaptabilný a bol schopný s úspechom zaraďovať a kombinovať rôzne vyučovacie techniky, musí spĺňať nasledujúce predpoklady:

- Poznať širokú škálu vyučovacích metód.
- Pravidelne zaraďovať rôzne druhy vyučovacích metód.
- Naučiť sa správne voliť vyučovacie metódy vzhľadom k vzdelávacím cieľom výučby a požadovaným kompetenciám, musí zmysluplne využiť získané informácie.
- Poznať silné a slabé stránky vyučovacích metód.
- Poznať zásady vedenia a použitia jednotlivých vyučovacích metód.“⁴⁴

Vyučovacie metódy realizované rozličnými formami, prostriedkami a postupmi majú viesť k dosiahnutiu stanovených cieľov. V didaktike sa uplatňuje rôzna klasifikácia vyučovacích metód. V policajných školách sa využíva sústava rôznych metód, ktoré sa navzájom prelínajú. Najviac sa tu využíva triedenie podľa jednotlivých fáz vyučovacieho procesu, ktoré vychádzajú z trojfázového modelu učenia:

- **motivačné** - usmerňujúce záujem o učenie, a to vstupné : motivačný rozhovor, demonštrácia, problém ako motivácia a priebežné: priebežná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie, kritika;
- **expozičné** - metódy prvotného oboznamovania študentov s učivom, problémové, samostatnej práce a autodidaktické metódy, metódy mimovoľného učenia;
- **fixačné** - metóda otázok a odpovedí, domáca úloha, metódy precvičovania a zdokonaľovania zručností, motorický tréning;
- **diagnostické a klasifikačné** : metódy hodnotenia, kontroly a klasifikácie.⁴⁵

Medzi najpoužívanejšie diagnostické metódy v policajnej škole patria pozorovanie, rozbor študentských prác, rozhovor, dotazník. Klasifikačnými metódami sú klasifikácia známku, bodmi, percentami a slovné hodnotenie.

Organizačnými formami vyučovania sa vytvára prostredia a určuje sa spôsob organizácie činnosti učiteľa a žiakov pri vyučovaní. Organizačnú formu vyučovania v policajných školách tvorí:

⁴³ VIŠŇOVSKÝ, L., KAČÁNI, V. a kol. Základy školskej pedagogiky. Bratislava: Vydavateľstvo IRIS. s.136. ISBN 80-89018-25-4.

⁴⁴ SITNÁ, D. Metody aktivního vyučování. Spolupráce žáků ve skupinách. 2009. Praha: Portál, s.r.o. s.12. ISBN 978-80-7367-246-1.

⁴⁵ Porovnaj: SEKNIČKA, J., HALÁDIK, J. Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru. 1996. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. s.130-138. ISBN 80-8054-409-6.

- **Obsahová stránka** vyučovacieho procesu, ktorá zahŕňa otázky realizácie cieľov a obsahu vyučovania, ktoré sú konkretizované v učebných plánoch, učebných osnovách a učebniciach.
- **V procesuálna stránke** vyučovacieho procesu ide o vlastný priebeh interakcie medzi učiteľom a študentmi, ktoré majú podobu organizačných foriem, vyučovacích metód s využitím materiálnych didaktických pomôcok.

V policajných školách je vyučovanie a výcvik organizovaný ako sústava vyučovacích jednotiek (hodín), ktorých dĺžka môže byť rôzna. **Vyučovacia hodina** je základnou organizačnou formou v ich organizovanom systéme vyučovania. Je to „relatívne uzavretá jednotka vyučovacieho procesu, ktorá sa skladá z viacerých častí – článkov tvoriacich štruktúru vyučovacej hodiny.“⁴⁶ Obsah týchto vyučovacích jednotiek je určený v učebných plánoch a v učebných osnovách. Komplex podmienok, ktoré vedú k dosiahnutiu čiastkových výsledkov je **vyučovacia situácia**. Jej základnými prvkami sú čiastkový cieľ, úloha, prostriedky a metódy práce, čas a miesto, kde sa bude pracovať a spôsob overovania výsledkov. Pripravená potencionálna situácia sa zapojením učiteľa a študentov zmení na reálnu situáciu a začína vyučovací proces nadväzujúcich činností, smerujúcich k dosiahnutiu vopred stanoveného cieľa.⁴⁷

V procese vyučovania v policajných školách je dôležitý rozvoj tvorivého myslenia a samostatnosti študentov. Dôležitým základom **tvorivého myslenia** študentov týchto škôl sú intelektuálne návyky študentov, čím sa myšlienkové postupy zautomatizujú a tým zabezpečujú rýchle a presné riešenie. Toto vedie k vyučovacej metóde **problémové vyučovanie** - riešeniu problémov samotnými študentmi vo vyučovaní ako prostriedok ich intelektuálneho rozvoja. Problémové vyučovanie je činnosťou učiteľa, ktorý zabezpečením podmienok problémového učenia nastoľuje systém problémových situácií a napomáha procesu riešenia problémov študentmi.

Učiteľ na dosiahnutie stanoveného cieľa využíva rôzne predmety, veci alebo javy, ktoré pri správnom a premyslenom použití zefektívňujú vyučovací proces. Nazývajú sa **prostriedky výchovy** a delíme ich na materiálne a nemateriálne.

Výchovno-vzdelávací proces v policajných školách vo vyučovaní a výcviku využíva prostriedky **materiálnej** povahy :

- vyučovacie a výcvikové pomôcky (daktyloskopická fólia, sadra, strelná zbraň, trenažér automobil, dopravné značky a podobne)
- didaktickú techniku (diaprojektor, videotechnika, výpočtová technika a podobne),

⁴⁶ PETLÁK, E. Všeobecná didaktika. 2004. Bratislava: Vydavateľstvo IRIS. s.172. ISBN 80-89018-64-5.

⁴⁷ Porovnaj: DANĚK, J. Základy pedagogiky pre učiteľov SOŠ PZ. 1996. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. s.142. ISBN 80-88751-73-X.

- vyučovacie a výcvikové priestory (strelnica, polygóny špeciálnych bezpečnostných predmetov - kriminalistický, dopravný, poriadkovej služby, telocvičňa, špeciálne učebne informatiky, práva a podobne).

Využíva však aj prostriedky **nemateriálnej** povahy, a to ciele, obsah, princípy, formy a metódy.

2.2.2.4 Stanovenie postupov a nástrojov pre overenie dosiahnutia cieľov

Pri tvorbe vzdelávacieho programu sa touto časťou odporúča nadviazať na formuláciu cieľov, aby bolo zabezpečené hodnotenie ich splnenia. Slúži k zhodnoteniu funkčnosti vzdelávacieho programu a zisťovaniu dosiahnutia naprojektovaného cieľa. Tiež hodnotí účinnosť vyučujúcich. Zisťuje, či boli uspokojené vzdelávacie potreby, či boli finančné prostriedky efektívne využité na realizáciu vzdelávacieho programu, ako sa má pokračovať ďalej a podobne.⁴⁸

Bez kontroly a teda hodnotenia nie je možné riadiť žiadnu organizáciu. Kontrolovanie je jedna zo základných manažérskych funkcií - plánovanie, organizovanie, vedenie a kontrolovanie. Kontrolovaním sa zisťujú individuálne a celkové aktivity organizácie, pri ktorých chceme dosiahnuť istotu, že sú v súlade s plánom.

„**Evalvácia a autoevalvácia** vedú k zdokonaleniu práce školy a dotýkajú sa všetkých jej stránok – môže ísť o hodnotenie ktorejkoľvek pedagogickej reality, ako napríklad: základných školských dokumentov výchovno-vzdelávacieho procesu, činnosti učiteľa alebo všetkých aspektov a činiteľov tohto procesu, klímy a atmosféry triedy, školy atď.“⁴⁹ Na evalváciu je možné pozerať z rôznych uhlov pohľadu:

1. evalvácia z hľadiska toho, kto ju prevádza (vonkajšia, vnútorná, individuálna),
2. evalvácia podľa účelu, k akému slúži (sumatívna a formatívna),
3. evalvácia podľa interpretácie výsledkov evalvácie (normatívna a kriteriálna)⁵⁰.

Evalvácia sa dotýka viacerých oblastí (evalvácia triedy, evalvácia školy a podobne). **Sebahodnotenie** je neplánované, necielené a náhodné hodnotenie každodennej praxe, ktorú uskutočňuje každý jednotlivец bez dlhodobejšej prípravy. **Sebazdokonaľovanie** je sústavné štúdium najnovších poznatkov v profesii, ktorú vykonávame, ale aj sústavné prehodnocovanie vlastnej práce, čiže **sebareflexia**.⁵¹ Sebareflexia vedie k ďalšiemu rozvoju,

⁴⁸ Porovnaj: PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdelávacieho programu. Praha: TRITON, 2006. s.134. ISBN 80-7254-712-7.

⁴⁹ HUPKOVÁ, M., PETLÁK, E. Sebareflexia a kompetencie v práci učiteľa. Bratislava: IRIS, 2004. s. 57. ISBN 80-89018-77-7.

⁵⁰ Porovnaj: STARÝ, K. Autoevaluace školy. Studijní text autoevaluace školy vytvořený pro systémový projekt. [online]. [cit.12.09.2010]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání PILOT S, 2005. s.6. Dostupné na: http://www.nuov.cz/uploads/Publikace/Zajistovani_kvality_OV/Autoevaluace_skoly.pdf.

⁵¹ Porovnaj: PETLÁK, E. Pedagogicko-didaktická práca učiteľa. Bratislava: IRIS, 2000. s.93. ISBN 80-89018-05-X.

k neuspokojovaniu sa s rutinou, zabraňuje istej vyčerpanosti z pedagogickej práce, zo žiakov (efekt vyhasínania alebo vyhorenia).

Pojem **autoevalvácia** znamená systematicky pripravené a plánovité hodnotenie, ktoré smeruje k vopred stanoveným cieľom podľa stanovených kritérií s cieľom prijať rozhodnutia, ktoré významne ovplyvnia ďalšiu činnosť účastníkov výchovno-vzdelávacej činnosti a práce školy. Autoevalvácia nie je samoučelná, je nástrojom k zlepšovaniu práce školy. Je treba ju chápať ako priebežnú diskusiu o tom, čo sa v škole deje, čo sa osvedčilo, v čom je dobré pokračovať, ktoré problémy treba riešiť a tiež spôsoby ich nápravy. Školy si v ŠkVP stanovujú **oblasti**, v ktorých budú autoevalváciu uskutočňovať:

- Naplňovanie cieľov programu.
- Kvalita podmienok vzdelávania.
- Spôsob spracovania a realizácia obsahu vzdelávania.
- Práca pedagógov (vrátane ich sebareflexie).
- Výsledky vzdelávania.

V jednotlivých oblastiach si škola stanovuje **ciele**, ktoré chce dosiahnuť v určitom čase. Volí **kritéria** autoevalvácie, teda známky úspechu, ktoré pomáhajú určiť, či bol cieľ dosiahnutý. Vymedzuje si **nástroje**, ktoré bude pri autoevalvácii používať (dotazníky, rozhovory, diskusie, atď.) a vytvára si vlastný **časový plán autoevalvácie**, na základe ktorého budú tieto činnosti v škole uskutočňované.

„Keď zvažujeme, čo, kedy, ako a prečo v žiakovej práci hodnotiť, vodítkom môže byť zásada, že za kvalitné považujeme také hodnotenie, ktoré konkrétne vysvetlí, ako vedie žiaka k zlepšeniu priebehu učenia a jeho výsledkov.“⁵²

Vo vzdelávacom programe je možné postupovať pri hodnotení **modelom hodnotenia vzdelávania** podľa Kirkpatricka, ktorý sleduje štyri časové úrovne :

1. okamžitá reakcia, ktorá vzniká v priebehu vzdelávania
2. posúdenie úrovne dosiahnutých vedomostí, zručností v súlade so stanovenými cieľmi bezprostredne po ukončení vzdelávania
3. posúdenie schopnosti použiť ich v praxi
4. dlhodobý efekt výsledkov vzdelávania.

Správne prevedené hodnotenie inšpiruje, motivuje a podáva spätnú väzbu, ktorá je podstatná premeriavanie rýchlej korektívnej pomoci. Môže ale tiež spôsobiť, že budeme prehliadať to, čo nemožno ľahko hodnotiť.⁵³

Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých výkonových štandardov. Zisťuje, či poslucháč predpísaný vzdelávací

⁵² KOŠŤÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š., STANG, J. Školní hodnocení žáků a studentů se zameraním na slovní hodnocení. Praha: Portál, s.r.o., 2008. s.15. ISBN 978-80-7367-314-7.

⁵³ Porovnaj: PETTY, G. Moderní vyučování. Praha: Portál, 2008. s.343. ISBN 978-80-7367-427-4.

výstup zvládol. Hodnotiaci štandard sa vzťahuje priamo na kompetencie. V policajnom vzdelávaní zahŕňa:

- **kritériá hodnotenia:** úroveň osvojených vedomostí, získaných zručností, návykov, spôsobilostí a postojov a schopnosť ich uplatnenia v modelových bezpečnostných situáciách a vo výkone štátnej služby vrátane aplikácie medzipredmetových vzťahov, zrozumiteľnosť, presnosť, logickosť, výstižnosť, jednoznačnosť, odborná, právna a jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu vrátane jeho ráznosti a primeranosti, schopnosť logicky myslieť, aktivita, samostatnosť a tvorivosť pri riešení praktických úloh a modelových bezpečnostných situácií, úroveň telesnej zdatnosti a fyzickej pripravenosti na výkon štátnej služby, vzťah k policajnej službe, úroveň plnenia služobných povinností a dodržiavania služobnej disciplíny,
- **prostriedky a postupy hodnotenia:** sústavným pedagogicko-diagnostickým pozorovaním poslucháča a sledovaním stupňa rozvoja jeho individuálnych osobnostných predpokladov pre výkon štátnej služby, rozličnými druhmi skúšok, ako sú ústna skúška, písomná skúška, praktická skúška, pohybová skúška, vedomostný test, sústavným sledovaním, analýzou výsledkov a hodnotením výkonov činností poslucháča dosahovaných pri výučbe a výcviku (napr. pri integrovaných cvičeniach) a sledovaním jeho systematickej pripravenosti na vyučovanie, rozhovormi a diskusiami s poslucháčmi, konzultáciou s ostatnými učiteľmi, prípadne s pracovníkmi útvarov Policajného zboru, ak sa výučbová alebo výcviková činnosť poslucháča uskutočňovala v rámci výkonu štátnej služby na útvaroch Policajného zboru.
- **organizačné a metodické pokyny** pre sumatívne hodnotenie (maturitné skúšky) v súlade s platnými právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na ukončovanie štúdia.

Hodnotenie dosiahnutých výchovno-vzdelávacích výsledkov v policajnej škole sa uskutočňuje v súlade s výnosom a Pokynom generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č.4/2008, ktorým sa vydáva **Klasifikačný poriadok** policajných škôl. V súlade s nimi má policajná škola stanovené tieto pravidlá:

- počet klasifikačných období počas štúdia je stanovený na dve,
- samostatná klasifikácia (celková klasifikácia prospechu poslucháča vo vyučovacom predmete „Základný policajný výcvik“) sa realizuje v priebehu prvého klasifikačného obdobia,
- výučba predmetu „Základný policajný výcvik“ sa ukončí v priebehu klasifikačného obdobia a celková klasifikácia prospechu poslucháča sa uskutoční samostatne ešte pred skončením klasifikačného obdobia stupňom prospechu „vyhovel“ alebo „nevyhovel“,
- absolvovanie predmetu „Základný policajný výcvik“ je nevyhnutnou podmienkou pre ďalšie pokračovanie v štúdiu,

- hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov poslucháča sa v predmete „odborná prax“ vyjadrí slovným hodnotením „absolvoval/-a (A)“ alebo „neabsolvoval/-a (N)“,
- poslucháč, ktorý sa nezúčastní vyučovania v rozsahu nad 20 % z celkovej časovej dotácie jednotlivých vyučovacích predmetov v príslušnom kvalifikačnom období, môže byť na pokyn riaditeľ školy komisionálne preskúšaný. Určenie termínu, vymedzenie rozsahu, organizácia, priebeh a oznámenie výsledku spolu s pedagogickou dokumentáciou o komisionálnych skúškach sa riadi interným pokynom riaditeľa školy, komisionálne preskúšanie môže byť poslucháčovi nariadené,
- prospech poslucháča môže byť pri hodnotení integrovaných cvičení a komplexných vedomostných testov klasifikovaný percentom úspešnosti.⁵⁴

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov policajnej školy je potrebný pre zabezpečenie organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu a iných školských aktivít. Pri hodnotení sa využívajú štandardné spôsoby hodnotenia, ktoré vplývajú na zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania. Zameriava sa hlavne na:

- celkový priebeh výchovno-vzdelávacej činnosti v škole,
- tvorbu školských vzdelávacích programov,
- dodržiavanie plánov predmetových komisií,
- využívanie didaktickej techniky a ostatného materiálo - technického vybavenia v procese vyučovania,
- hodnotenie poslucháčov počas vyučovacej hodiny s uplatnením ich sebahodnotenia,
- vystupovanie a rečovú kultúru vyučujúcich,
- uplatňovanie didaktických zásad,
- mimoškolskú činnosť pedagógov, ale aj prácu ostatných zamestnancov školy,
- dodržiavanie využívania ekonomických zdrojov,
- dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Na hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov využíva policajná škola **metódy** :

- pozorovania (hospitácie),
- pohospitačný rozhovor,
- výsledky poslucháčov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, didaktické testy, úspešnosť zapojenia sa po praxe, prijatie poslucháčov na vyšší stupeň školy a podobne),
- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.),

⁵⁴ Porovnaj: Štátny vzdelávací program pomaturitného kvalifikačného štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru pre študijný odbor 9210 6 Bezpečnostná služba, zameranie 01 základná policajná príprava, určený pre prípravu policajtov v prípravnej štátnej službe ustanovených do funkcie s plánovanou práporčickou hodnosťou. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Č.p.SRLZ-334-10/CV-PV-2009 zo dňa 15. 12. 2009.

- hodnotenie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov manažmentom školy.

V predchádzajúcich kapitolách v súvislosti s tvorbou školského vzdelávacieho programu v policajnej škole som sa venovala popisu, prečo, pre koho a ako sa program tvorí, s akými cieľmi a cestami budú ciele programu overované a dosiahnuté.

V nasledujúcej časti práce budem zisťovať názory učiteľov policajných škôl na prípravu a samotný priebeh tvorby pilotnej verzie a jeho overovaniu.

PRAKTICKÁ ČASŤ

3 Realizácia a overovanie školského vzdelávacieho programu v strednej odbornej škole Policajného zboru

V predchádzajúcej časti práce som popísala postup pri spracovaní ŠkVP v policajnej škole. Povedali sme si, ako sa vykonáva analýza vzdelávacích potrieb, popísali princípy vytvorenia programového cieľa, ako sa má rozpracovať programový cieľ do čiastkových realizačných cieľov, ako sa určujú metódy, formy, ale aj nástroje pre overenia dosiahnutých cieľov. Cieľom mojej práce je popísať, analyzovať a zadokumentovať jednotlivé etapy tvorby školského vzdelávacieho programu v strednej odbornej škole Policajného zboru, od zhodnotenia východiskového stavu, cez jeho vlastnú tvorbu až po overovanie prvej verzie. Cieľom tejto kapitoly je popísať priebeh výskumu, ktorý bol realizovaný v súlade s cieľom mojej bakalárskej práce.

3.1 Realizácia jednotlivých krokov tvorby školského vzdelávacieho programu v strednej odbornej škole Policajného zboru

Tvorba vlastných vzdelávacích programov je procesom novým, ktorý dáva škole určitú voľnosť, je novinkou v prístupe ku vzdelávaniu. Ak popíšem špecifiká tvorby vzdelávacieho programu v SOŠ PZ, môže to týmto školám pomôcť, pretože doteraz bola zo strany metodického útvaru Ministerstva vnútra SR vydaná len metodika tvorby ŠkVP.

Pretože príprava a schvaľovanie štátnych a školských vzdelávacích programov je v školskom systéme SR novinkou, predpokladám, že učitelia počas tvorby školských vzdelávacích programov mali rôzne problémy. Systém prípravy a spracovania učebných osnov, ktorý bol zaužívaný doposiaľ, nepočítal s participáciou učiteľov na tvorbe osnov do takej miery, ako je to pri ŠkVP. V súvislosti s tým bude zaujímavé sledovať (z výsledkov dotazníkov a štruktúrovaných rozhovorov), ako učitelia vnímajú a hodnotia možnosť aktívne sa podieľať na tvorbe ŠkVP a uskutočňovať podľa neho výchovno-vzdelávací proces. Zapájanie sa niektorých učiteľov do tvorby ŠVP môže byť limitované záujmom o učenie sa nových vecí, prípadne v rozpore s tradičným poňatím spracovania učebných osnov vydaných nadriadeným orgánom a či učitelia porozumeli vzťahu medzi poňatím kompetencií a reálnym obsahom – učivom. Či výučba podľa ŠkVP je pre nich výhodnejšia, zaujímavejšia, dokonalejšia ako doterajší systém vzdelávania. Pokúsim sa zovšeobecniť jednotlivé závery, ktoré budú formulované na základe interpretácie výsledkov výskumu. Závery následne môžu

slúžiť ako podklad pre vedenie policajných škôl pri opatreniach prijatých na zefektívnenie práce učiteľov a výchovno-vzdelávacieho procesu v škole a príprave následnej – nulovej verzie programu.

Vzhľadom na to, že v ďalšej časti kapitoly popíšem výsledky výskumu, ktorý bol zameraný na názory a činnosť učiteľov (i činnosť vedenia školy) pri príprave školského vzdelávacieho programu, považujem za potrebné ozrejmiť podstatné informácie o personálnom zabezpečení školy :

- Výučbu v policajnej škole zabezpečujú pedagógovia školy, ako som už spomínala, ktorí sú v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru podľa zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov a zamestnanci pri výkone práce vo verejnom záujme podľa zákona č. 552/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- Na pedagógov školy sa primerane vzťahujú ustanovenia zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj ďalšie právne akty vydané v rezorte školstva.
- Pedagogickí zamestnanci, ktorí zabezpečujú prípravu na výkon štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, sa riadia ustanoveniami výnosu MV SR č. 73/2008 o policajných stredných odborných školách a taktiež pokynom generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov MV SR č. 4/2008, ktorým bol vydaný Klasifikačný poriadok stredných odborných škôl.
- Postavenie, základné úlohy a zastupovanie školy je upravené v pokyne riaditeľa školy, ktorým bol vydaný organizačný poriadok Strednej odbornej školy Policajného zboru.
- Školu riadi a zodpovedá za jej činnosť riaditeľ školy. Odbory, oddelenia a predmetové skupiny sú riadené podľa zásady jediného zodpovedného vedúceho. Zástupca riaditeľa školy riadi a organizuje výchovno-vzdelávaciu činnosť školy a súčasne riadi školský odbor a zodpovedá za jeho činnosť.
- Na zabezpečenie plnenia dôležitých úloh a na riešenie problémov sú zriadené poradné orgány riaditeľa školy: pedagogická rada, gremiálna porada, operatívna porada, poradná komisia na prerokúvanie odvolaní policajtov proti rozhodnutiam vo veciach služobného pomeru, edičná komisia, skupina riadenia k plneniu opatrení a úloh po vyrozumení o vzniku situácie, škodová komisia a rada poslucháčov.
- V zmysle § 12 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov a v zmysle pokynu generálnej riaditeľky sekcie personálnych a sociálnych činností MV SR č. 4/2004 bol vydaný pokyn riaditeľa školy, ktorým bol vydaný pracovný poriadok Strednej odbornej školy Policajného zboru, ktorý sa vzťahuje na zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme a fyzické osoby, ktoré pre školu vykonávajú prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru podľa Zákonníka práce (§ 223 až 228 zákona č. 311/2001 Z. z.).

- V organizačnej štruktúre školy je zriadených sedem predmetových skupín, a to predmetová skupina: Služby hraničnej, cudzineckej a poriadkovej polície, Služby dopravnej polície, Kriminalistiky, Práva, Služobnej prípravy, Telesnej prípravy a Predmetová skupina policajnej komunikácie - v tejto predmetovej skupine, ako jedinej, sú zaradené viaceré predmety: Etika a psychológia policajnej práce, Práca s informáciami, Nemecký jazyk a Anglický jazyk.

3.2 Zisťovanie názorov učiteľov strednej odbornej školy Policajného zboru na proces tvorby školského vzdelávacieho programu

3.2.1 Cieľ, predmet a úlohy výskumu

V poslednej časti práce prezentujem výsledky výskumu, ktorého **cieľom** bolo zistiť názory učiteľov policajných škôl na proces tvorby školského vzdelávacieho programu a na následnú realizáciu kurikula v policajnej škole.

V súvislosti s realizáciou výskumu som stanovila nasledovné úlohy :

1. Príprava metód a časového harmonogramu empirického výskumu.
2. Realizácia predmetného výskumu.
3. Spracovanie výsledkov výskumu.
4. Analýza výsledkov výskumu a interpretácia zistení.
5. Formulácia záverov výskumu.

Predmetom výskumu boli názory učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru na kurikulárny proces v policajnej škole. Z neho teda vyplynul **výskumný problém** :

Aké sú názory učiteľov policajných škôl na proces tvorby a overovania školského vzdelávacieho programu?

Hypotézy výskumu neboli formulované, nakoľko išlo o deskriptívny (opisný) výskumný problém. Cieľom výskumu bolo zistiť a popísať názory učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru na tvorbu školských vzdelávacích programov. Z uvedeného dôvodu nie je možné určiť hypotézu ako vzťah medzi dvoma premennými.

3.2.2 Organizácia výskumu

Výskum som uskutočnila v policajnej škole v období mesiacov november 2010 až január 2011.

Popis výskumnej vzorky

Výskumu sa zúčastnilo 37 učiteľov strednej odbornej školy Policajného zboru z celkového počtu učiteľov 43, čo je v percentuálnom vyjadrení 86%. Dôvodom zaradenia týchto učiteľov do výskumnej vzorky je skutočnosť, že sa podieľali na tvorbe školského vzdelávacieho programu v policajnej škole.

Vo výskume boli aplikované základné metódy pedagogického výskumu, ktoré mali poskytnúť objektívne a reálne informácie, a to **dotazník** a metóda **štruktúrovaného rozhovoru**.

Použila som **dotazník** vlastnej konštrukcie s 3 úvodnými otázkami a 9 otvorenými a poloopenými otázkami, ktoré sa týkajú prípravného obdobia tvorby ŠkVP v škole, obdobia jeho tvorby a obdobia jeho overovania.

Dôvodom pre jeho použitie bolo, že je možné do neho zapojiť čo najviac učiteľov, ktorí sa podieľali na tvorbe školského vzdelávacieho programu a na jeho následnom overovaní. Dotazník považujem za najvýhodnejšiu formu získania informácií, pretože učitelia môžu k nemu anonymne vyjadriť svoje názory, postoje, skúsenosti a stanoviská.

V rámci metódy **štruktúrovaného rozhovoru** som zhromaždila od respondentov ďalšie doplňujúce údaje. Boli použité 4 vopred dané a záväzné otázky v dvoch oblastiach šetrenia - ku kurikulárnemu procesu na škole a k faktorom, ktoré ovplyvnili kurikulárne procesy v škole. Prostredníctvom nich boli doplnené získané informácie z dotazníka.

V mesiaci november 2010 som oslovila učiteľov policajnej školy so žiadosťou o spoluprácu pri realizácii výskumu. Na úvod som im vysvetlila účel dotazníka, spôsob odpovedania, upozornila som ich na prípadné problémové miesta a upozornila som ich, že som im v priebehu vyplňania pripravená pomôcť. V úvode dotazníka som respondentom vysvetlila, čo je cieľom výskumu a čo chcem zistiť pomocou dotazníka a motivovala som ich tým, že získané údaje môžu byť prínosom pre školu pri zhodnotení úspešnosti tvorby a následného overovania prvej verzie vzdelávacieho programu. Zdôraznila som im, že je dôležité, aby ich odpovede vyjadrovali skutočné názory a tiež, že ide o anonymné dotazovanie a údaje z dotazníka nebudú zneužitú. Zároveň som im poďakovala za ochotu vyjadriť svoje stanoviská.

3.2.3 Analýza výsledkov výskumu

V tejto časti práce sa zameriam na prezentáciu jednotlivých výsledkov výskumu a ich následnú analýzu, teda na interpretáciu získaných poznatkov.

Dotazníková metóda

Po zozbieraní jednotlivých dotazníkov som vyhodnotila jednotlivé odpovede a spracovala ich grafické znázornenie.

Pri tvorbe dotazníka boli využité tri úvodné overovacie otázky. Tieto mali zistiť podľa mňa pre tento výskum potrebné základné informácie o respondentoch. Ich cieľom bolo overiť:

- pedagogické vzdelanie respondentov,
- dĺžku ich pedagogickej praxe a
- prípadnú predchádzajúcu prax respondentov s tvorbou ŠkVP.

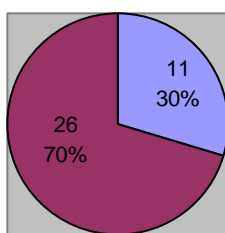
Zámerom troch úvodných otázok bolo zistiť, či všetci respondenti majú dostatočné pedagogické vzdelanie. Je totiž pravdepodobné, že pedagogicky vzdelaní učitelia nebudú mať problémy s kurikulárnym procesom v škole oproti odborným učiteľom, ktorí prišli učiť do policajnej školy priamo z policajnej praxe. Ich odborné policajné vedomosti sú založené na priamej skúsenosti vo výkone služby, no nemajú vysokoškolské pedagogické vzdelanie. Toto, ako som v úvode práce spomínala, si dopĺňali, respektíve si dopĺňajú v doplňujúcom pedagogickom štúdiu.

Z prieskumu vyplynulo, že všetkých 37 respondentov má vysokoškolské vzdelanie, z toho úplné vysokoškolské pedagogické vzdelanie má 11 z nich a iné ako pedagogické vysokoškolské vzdelanie má 26 respondentov.

Z 26 respondentov, ktorí majú iné ako pedagogické vysokoškolské vzdelanie, 14 absolvovali doplňujúce pedagogické vzdelanie na Akadémii Policajného zboru v Bratislave do roku 2008. Po roku 2008, teda v období reformy školstva na Slovensku, ukončilo 9 respondentov toto doplňujúce vzdelávanie. V súčasnosti si doplňujúce pedagogické štúdium dopĺňajú 3 respondenti s iným ako pedagogickým vysokoškolským vzdelaním. Výsledok tohto šetrenia ukázal, že policajná škola má predpoklad na to, že jej učitelia budú schopní vypracovať kvalitný školský vzdelávací program.

Graf č. 1

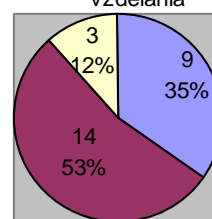
Absolventi pedagogických a iných VŠ

■ VŠ pdg. ■ VŠ iná

Graf č. 2

Absolventi doplnkového pedagogického vzdelania

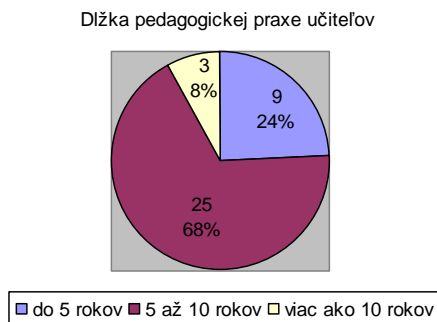

■ pdg.doplнк.do 2008 ■ po r.2008 □ študujú

Ďalej som zisťovala, akú dlhú majú respondenti pedagogickú prax. Z 37 respondentov má 9 respondentov menej ako 5 rokov pedagogickej praxe, 25 respondentov má túto prax v rozmedzí 5 až 10 rokov a 3 učia viac ako 10 rokov.

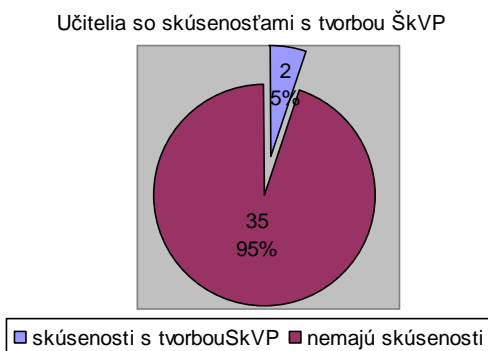
Z uvedeného vyplýva, že kolektív učiteľov policajnej školy je „pedagogicky mladší“, čo môže mať vplyv na to, že nebudú mať zaužívané staršie formy a metódy výchovy a vzdelávania a budú viac naklonení pre nové kurikulárne procesy v škole.

Graf č.3

Zamerala som sa tiež na zistenie, či sa učitelia stretli s tvorbou ŠkVP v predchádzajúcej pedagogickej praxi v iných školách. Vychádzala som z toho, že kolektív pedagogických pracovníkov bol v priebehu posledných dvoch rokov doplnený novými učiteľmi. Z 37 opýtaných sa 2 respondenti už stretli s tvorbou ŠkVP na predchádzajúcom pracovisku (škole). Znamená to, že prácu pri tvorbe kurikula si už overili, takže môžu byť pri tvorbe kurikula ostatným učiteľom veľmi nápomocní.

Graf č. 4

Pretože šetrenie je určené len pre učiteľov policajnej školy, neboli v dotazníku použité filtračné otázky, ktoré majú vyradiť tých respondentov, ktorí nemajú pre šetrenie význam.

Ďalších 9 otázok je zaradených ako otázky obsahové. Časť otázok je zameraná na prípravné obdobie, časť na samotný priebeh tvorby a ďalšia časť na vplyvy, ktoré v následnom overovaní ovplyvňovali a ovplyvňujú ich výučbu.

Dotazník obsahuje otázky otvorené a poloopené. Otázky sú vytvorené tak, aby respondenti odpovedali na otázku výberom z uvedených možností, odpovedali viacnásobným výberom z možných odpovedí alebo z ponúknutých odpovedí vybrali odpoveď áno, nie, neviem a iné, ktoré mali možnosť doplniť o vlastnú odpoveď.

Vybranú odpoveď z ponúknutých mal respondent označiť krížikom. V prípade opravy odpovede mal možnosť pôvodnú odpoveď preškrtnúť a novú odpoveď označiť krížikom.

V úvode prípravnej časti tvorby ŠkVP v škole je dôležité správne motivovať všetkých zúčastnených pre realizáciu zmien.

Úvodnou otázkou dotazníka bolo zistiť, čo učiteľov motivovalo k prácam na ŠkVP.

V otázke č. 1 **„Odkiaľ ste sa dozvedeli o kurikulárnej reforme a potrebe vypracovania školského vzdelávacieho programu? Môžete označiť viac odpovedí.“** mali respondenti možnosť vybrať si z viacerých odpovedí. Všetci 37 respondenti (100%) označili ako zdroj informácie pracovnú poradu v škole.

- Na pracovnej porade v predmetovej skupine sa o potrebe vypracovania ŠkVP dozvedelo 81% respondentov.
- Informácie z tlače a internetových prameňov označilo 57% respondentov.
- Iné zdroje informácií z odborného seminára organizovaného centrom vzdelávania a psychológie sekcie personálnych a sociálnych činností Ministerstva vnútra SR, resp. stretnutie s tvorcami ŠVP a metodiky k ŠkVP pre policajné školy, uviedlo 89% respondentov. Z toho je zrejmé, že pred tvorbou ŠkVP bol zo strany školy vyvolaný záujem o nový systém vzdelávania u všetkých pedagogických zamestnancov školy, že ich škola k tvorbe ŠkVP motivovala, ale tiež z toho možno usúdiť, že sami učitelia sa individuálne snažili získavať čo najviac informácií o novom systéme vzdelávania.

Zaujímalo ma, ako učitelia posudzujú vzdelávanie v zmysle kurikulárnej reformy.

Odpoveď som sa pokúšala zistiť pomocou otázky č. 2 : **„Myslíte si, že je kvalitatívny rozdiel medzi doterajším výchovno-vzdelávacím procesom a novým poňatím výchovy a vzdelávania? Ak áno, uveďte v čom.“**

O kvalite nového systému vzdelávania pomocou ŠkVP je presvedčených 70% respondentov, ktorí odpovedali kladne a najčastejšie to zdôvodňujú nasledovne:

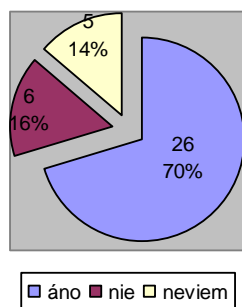
- „výrazným kvalitatívnym posunom je zavedenie a zjednotenie očakávaných vzdelávacích výstupov, ktoré sú uvedené pri každej vyučovacej hodine, resp. téme“,
- „pozitívna je možnosť školy zmeniť 20% počtu vyučovacích hodín na jednotlivé predmety“.
- Pochybnosti o kvalite výučby podľa nového ŠkVP má 16% opýtaných učiteľov, ktorí najčastejšie uvádzajú:
- „nie je rozdiel medzi tým, ako sa učilo pred zavedením ŠkVP a po zavedení, učiteľ na vyučovacej hodine vykonáva v podstate tie isté činnosti, s tým rozdielom, že postupuje v zmysle ŠkVP“,
- „nič sa vlastne nezmenilo, pretože obsah vyučovania, jednotlivé témy, sú len odkopírované z pôvodných osnov, s pridaním očakávaných výstupov“.

Posúdiť rozdiel nevedelo 14 % respondentov. Domnievame sa, že ide o učiteľov, ktorí nie sú s reformou a zavedením ŠkVP stotožnení, ale nechceli negatívne ovplyvniť výsledky výskumu. Z uvedeného vyplýva, že nie všetci učitelia policajnej školy nový systém výchovy a vzdelávania hodnotia pozitívne. Dôvodov môže byť viac. Škola v úvode, pred začiatkom prác na ŠkVP, síce učiteľov informovala o pripravovaných zmenách, ale nepodarilo sa

presvedčiť všetkých učiteľov o význame a prínose reformy. Ďalším dôvodom môže byť názor dlhoročných učiteľov, ktorí sú a priori proti zavádzaniu zmien. Sú navyknutí vyučovať podľa starého systému a zmeny narušia ich každodennú zabehnutú rutinu.

Graf č.5

Myslíte si, že je kvalitatívny rozdiel medzi doterajším výchovno-vzdelávacím procesom a novým poňatím výchovy a vzdelávania?

Na otázku č. 3 „**Myslíte, že je správne, ak sa učitelia môžu podieľať na obsahu vzdelávania (tvorbe ŠkVP)? Odpoveď prosím zdôvodnite.**“ odpovedalo až 84% respondentov kladne. Ako dôvody najčastejšie uvádzali :

- „skutočnosť, že sa učitelia podieľali na tvorbe obsahu vzdelávania v ŠkVP malo za následok, že medzi sebou boli nútení viac komunikovať, navrhovať nové možnosti riešenia“,
- „v rámci jednotlivých predmetových skupín sa viac diskutovalo, učitelia neboli odkázaní na názor o správnosti obsahu „z hora“,
- „v rámci prác na ŠkVP bolo možné využiť skúsenosti jednotlivých učiteľov“,
- „podieľanie sa na obsahu vzdelávania núti učiteľov na seba pracovať“,
- „podieľanie sa na obsahu vyučovania prináša väčšiu zodpovednosť za vlastnú prácu učiteľov“,
- „učitelia boli nútení pripustiť, že názory, ktoré roky považovali za správne (a neomylné) môžu mať aj iné riešenia“,
- „medzi učiteľmi sa viac komunikuje, rieši problémy, plánuje, spolupracuje – teda ide o rozvoj participácie učiteľov“,
- „učiteľ má možnosť samostatne tvoriť, nemá predpísané všetko do detailu a preto môže pri vyučovaní viac rozvíjať fantáziu, môže uplatňovať nové spôsoby výučby“,
- „o formách a metódach vyučovania rozhoduje osoba, ktorá sa priamo podieľa na vyučovacom procese; z toho dôvodu výchovno-vzdelávací proces vykonáva efektívnejšie a môže reagovať flexibilnejšie na potrebné zmeny v ŠkVP (resp. v obsahu vyučovania)“,

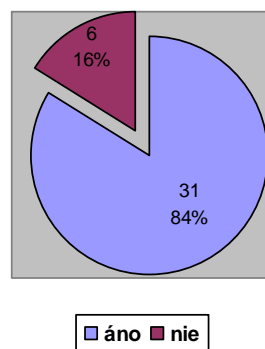
Na podieľanie sa na obsahu vyučovania má negatívny názor 6 (16%) opýtaných učiteľov. Ako dôvody uviedli:

- „obsah vzdelávania má určiť ministerstvo vnútra“,
- „o obsahu vzdelávania môžu rozhodovať aj učitelia, ktorí nemajú dostatočnú pedagogickú prax“,
- „učiteľ má byť len sprostredkovateľom obsahu vyučovania, rozhodovať majú kompetentní (útvár zodpovedný za vzdelávanie na ministerstve vnútra)“.

Pozitívne hodnotíme vysoký počet učiteľov (84%), ktorí oceňujú možnosť podieľať sa na obsahu vyučovania. Učitelia si zrejme uvedomujú, že touto možnosťou im škola prejavuje dôveru a váži si ich názory a skúsenosti. Učitelia, ktorí odpovedali negatívne (16%) majú pravdepodobne zakorenenú predstavu, že obsah vyučovania policajtov má jasne a nemenne určiť ministerstvo vnútra, resp. Policajný zbor.

Graf č. 6

„Myslíte, že je správne, ak sa učitelia môžu podieľať na obsahu vzdelávania“ (tvorbe ŠkVP)?“

V otázke č. 4 „**Myslíte si, že príprava učiteľov vašej školy k významu základných kurikulárnych pojmov a k procesu tvorby ŠkVP bola dostatočná? Odpoveď prosím zdôvodnite.**“ Kladne odpovedalo 70% respondentov. Uvádzali napríklad:

- „bola dostatočná príprava zo strany školy vo forme interného seminára k tvorbe ŠkVP“
- „bola dostatočná v zmysle podrobného rozdiskutovania procesu tvorby ŠkVP na poradách a vo svojich predmetových skupinách“.
- „metodika tvorby ŠkVP z Centra vzdelávania a psychológie MV SR bola dostačujúca“,
- „mali sme možnosť vychádzať aj z literatúry k modernej didaktike v školskej knižnici“.

Záporne odpovedalo 30% respondentov a uvádzali napríklad:

- „na to, aby sme úplne pochopili význam základných pojmov a mohli ich rozpracovať, potrebovali sme si vyhľadávať rôzne metodické materiály, z ktorých sme potom vychádzali“

- „pre tvorbu sme museli využívať rôzne internetové zdroje, najmä zo škôl, ktoré mali už zverejnené ŠkVP“.

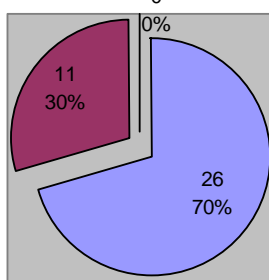
Uvedená skupina učiteľov získala doplňujúce vzdelanie pred dlhším časom. Ich ďalšie pedagogické vzdelávanie a štúdium didaktiky bolo „ukončené“ získaním certifikátu o doplňujúcom pedagogickom štúdiu a teda význam nových pojmov a ich zapracovanie im robilo veľké problémy.

Odpoveď „neviem“ neoznačil žiaden respondent.

Zaujímavé na týchto odpovediach bolo to, že kladne odpovedali všetci tí učitelia, ktorí pred krátkym časom absolvovali doplňujúce pedagogické štúdium a teda predpokladám, že sa oboznámili s úplne novým poňatím výchovno-vzdelávacieho procesu. Druhou kategóriou respondentov s kladnou odpoveďou boli respondenti s pedagogickým vysokoškolským vzdelaním, ktorým nerobí problém ľahšie sa orientovať v didaktike.

Graf č.7

Myslíte si, že príprava učiteľov vašej školy k významu základných kurikulárnych pojmov a k procesu tvorby ŠkVP bola dostatočná?

■ áno ■ nie □ neviem

Z uvedeného vyplýva, že škola mohla venovať viac času na prípravu všetkých učiteľov, na didaktiku a na rozbor metodického postupu tvorby ŠkVP a zabezpečiť dostatok odbornej literatúry. Vedenie školy pravdepodobne predpokladalo že všetci učitelia, ktorí absolvovali akékoľvek pedagogické vzdelávanie (aj v dávnejšej minulosti) budú pojmy z didaktiky ovládať dostatočne.

V otázke č. 5 „**Bola pre vás práca na tvorbe ŠkVP náročná? Ak áno, prečo?**“ kladnú odpoveď uviedlo 65 % respondentov. Ako dôvod najčastejšie uvádzali:

- „na prípravu a následné spracovávanie ŠkVP bolo veľmi málo času (4 mesiace)“,
- „podieľanie sa na spracovaní ŠkVP si vyžadovalo (okrem plnenia bežných úloh) podrobné oboznámenie sa s novou problematikou, novými pojmami, čo si vyžadovalo nemalé úsilie“,

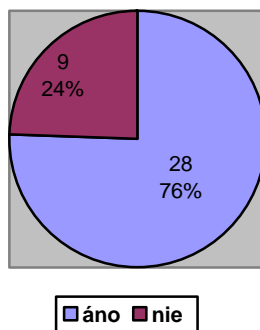
- „frustrujúco pôsobilo spracovanie niekoľkých variant ŠkVP, odstraňovanie nedostatkov a spracovanie „lepších“ verzií, bolo náročné“,
- „plnenie bežných úloh (vyučovanie, opravovanie testov, písomiek, príprave na vyučovanie atď.) a súbežné práce na ŠkVP, bolo únavné“,
- „čiastočne chýbal systém vzdelávania k podrobnému rozoberaniu niektorých pojmov, ako sú kompetencie, taxonómia cieľov vyučovania, evalvácia, autoevalvácia, čo viedlo k ešte väčšiemu zaťaženiu, pretože učitelia museli venovať veľa času s oboznamovaním sa s týmito pojmi, a až následne mohli pracovať na parciálnych úlohách na ŠkVP“.

V úvode prác na ŠkVP bolo veľmi pravdepodobné (a vedenie školy s tým počítalo), že práce na ŠkVP budú pre učiteľov zaťažujúce a náročné. Väčšina učiteľov sa nikdy predtým nepodieľala na formulácii obsahu vyučovania, taxonómie cieľov vyučovania, na očakávaných výstupoch v rámci jednotlivých tém konkrétnych predmetov a pod. Veľmi dôležité preto bolo aj načasovanie prác na ŠkVP zo strany koordinátora, resp. vedenia školy.

Ostatných 21% respondentov nepovažovalo práce na ŠkVP za náročné. Môže ísť o učiteľov (vedúcich predmetových skupín), ktorí sa už v minulosti podieľali na spracovávaní rôznych materiálov z oblasti vzdelávania (didaktiky), prípadne na spracovaní skrípt a pomôcok pre poslucháčov, čo im pri spracovaní ŠkVP pomohlo.

Graf č.8

„Bola pre vás práca na tvorbe ŠkVP náročná? Ak áno, prečo?“

K otázke č. 6 „**Je podľa vás potrebné ďalšie vzdelávanie učiteľov v súvislosti s novým spôsobom vzdelávania? Ak áno, aké, v čom?**“ Prevažná väčšina respondentov (92%) uviedla, že ďalšie vzdelávanie učiteľov je jednoznačne potrebné a privítali by ho. Respondenti, ktorí odpovedali kladne, zdôvodnili svoju odpoveď najčastejšie nasledovne:

- „je nevyhnutné, aby sa učitelia neustále vzdelávali, pretože v pedagogike (didaktike) je množstvo nových poznatkov, s ktorými je potrebné sa oboznamovať“,
- „absolvovaním doplňujúceho pedagogického štúdia by vzdelávanie učiteľa nemalo končiť, je dôležité, aby na sebe aj naďalej počas svojej pedagogickej kariéry pracoval“,

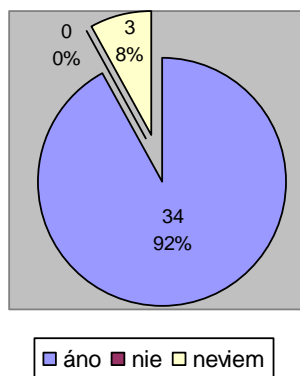
- „nachádzame sa v období, keby participácia učiteľa na tvorbe obsahu vzdelávania vyžaduje, aby na sebe pracoval a nedovoľuje mu zostať na úrovni vedomostí, ktoré nadobudol pred niekoľkými rokmi“,

Len 8% opýtaných označilo negatívnu odpoveď a ďalšie vzdelávanie teda nepovažuje za potrebné. Je možné, že ide o učiteľov, ktorí absolvovali doplňujúce pedagogické štúdium len nedávno a považujú svoje vedomosti a poznatky za postačujúce.

Žiaden z opýtaných neoznačil odpoveď „neviem“.

Graf č. 9

Je podľa vás potrebné ďalšie vzdelávanie učiteľov v súvislosti s novým spôsobom vzdelávania?

Otázkou č. 7 „**Považujete hospitačnú činnosť vo Vašej škole za pozitívnu alebo negatívnu? Odpoveď prosím zdôvodnite.**“ sme chceli zistiť názory učiteľov na vykonávanie hospitácií.

Pozitívne vníma hospitačnú činnosť len o niečo viac ako polovica učiteľov (62%). Dôvod takého prístupu zdôvodňujú najčastejšie nasledovne:

- „hospitácie nútia učiteľov, aby boli vždy na vyučovaciu hodinu pripravení, aby bol priebeh hodiny hodnotený pozitívne“,
- „kontrolná činnosť výchovno-vzdelávacieho procesu je nevyhnutné, aby sa dosahovala požadovaná kvalita vyučovania“,
- „je potrebné, aby aj poslucháči policajných škôl vnímali, že aj učitelia sú kontrolovaní a vyučovanie prebieha tak, ako má“.

Títo respondenti chápu hospitačnú činnosť ako reflexiu svojej práce.

Relatívne vysoký počet učiteľov (38%) považuje hospitácie za negatívnu skutočnosť. Svoju odpoveď zdôvodňujú nasledovne:

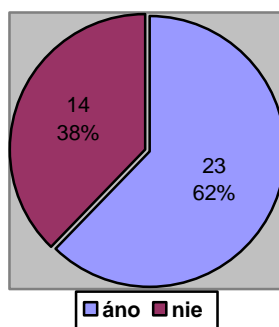
- „hospitácie sú pre učiteľa záťažou, na vyučovacej hodine, kde je prítomný hospitujúci sa necítia príjemne“,
- „hospitačná činnosť by sa mala vykonávať len u učiteľov s krátkou pedagogickou praxou“,

- „počas vyhodnotenia hospitácie dochádza k výmenám názorov o správnosti postupu učiteľa na hodine, kde učitelia považujú svoj postup za správny (vychádzajúci z dlhoročnej praxe), ale hospitujúci má voči záverom výhrady, vyučujúci to vnímajú ako spochybnenie ich práce“.

Z uvedeného vyplýva, že títo respondenti vnímajú hospitačnú činnosť ako záťaž.

Graf č.10

„Považujete hospitačnú činnosť vo Vašej škole za pozitívnu alebo negatívnu?“

V otázke č. 8 „Zmenila sa práca učiteľa vo Vašej škole po zavedení vzdelávania podľa ŠkVP? Ak áno, uveďte v čom?“ Kladnú odpoveď označilo len 54% respondentov. Najčastejšie uvádzali nasledovné dôvody:

- „tým, že sa učitelia podieľali na tvorbe ŠkVP, mohli do obsahu vyučovania, ale aj do metód a foriem vyučovania vložiť svoje skúsenosti, poznatky a názory, zmeny preto vnímajú a hodnotia ich pozitívne“,
- „zmeny vnímajú v činnosti na hodine, kedy poslucháčom oznamujú očakávané vzdelávacie výstupy, pričom reakcie poslucháčov sú pozitívne“.

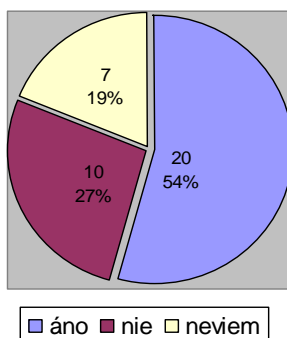
Zmeny vo svojej práci nevníma 27% opýtaných. Dôvodom sú podľa nich nasledovné skutočnosti:

- „vyučovanie podľa ŠkVP je rovnaké, ako predtým“,
- „osnovy, podľa ktorých sa vyučovalo predtým, sú veľmi podobné obsahu vyučovania podľa ŠkVP“.

K uvedenej otázke sa nevedelo vyjadriť 19% respondentov.

Graf č.11

„Zmenila sa práca učiteľa vo Vašej škole po zavedení vzdelávania podľa ŠkVP?“

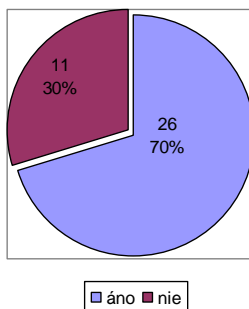
Možno povedať, že veľká časť respondentov nevníma zmeny ako veľké vo vzdelávaní podľa vzdelávacieho programu, čo môže byť dôsledkom už spomínaného niekoľkoročného zavedenia integrovaného vyučovania, ktoré policajnej výučbe zrejme najlepšie vyhovuje. V tomto policajnom integrovanom systéme vzdelávania nie sú veľké rozdiely vo výstupoch oproti výstupom zo ŠkVP a preto to nepociťujú ako veľkú zmenu.

Otázka č. 9 „Myslíte si, že dotácia hodín jednotlivých predmetov je podľa ŠkVP dostačujúca na splnenie komplexného cieľa z profilu absolventa?“

Kladne odpovedalo 70% respondentov. Až 30% opýtaných učiteľov si myslí, že dotácia vyučovacích hodín pre jednotlivé predmety nie je postačujúca. Pri tejto otázke bolo pravdepodobne rozhodujúce, aký predmet konkrétny učiteľ vyučuje. Na dosiahnutie cieľov uvedených v profile absolventa je väčšia dotácia vyučovacích hodín napríklad z predmetu poriadková služba, ako v predmete cudzí jazyk. Domnievam sa, že respondenti, ktorí odpovedali negatívne, sú učители, ktorí vyučujú predmety s nižšou dotáciou vyučovacích hodín.

Graf č.12

Myslíte si, že dotácia hodín jednotlivých predmetov je podľa ŠkVP dostačujúca na splnenie komplexného cieľa z profilu absolventa?“

Doplňujúce šetrenie štruktúrovaným rozhovorom

Na doplnenie informácií získaných v dotazníkoch som priebežne v mesiaci december 2009 a január 2010 využila štruktúrovaný rozhovor spoločne pre respondentov podľa jednotlivých predmetových skupín.

Na spoločných štruktúrovaných rozhovoroch v jednotlivých predmetových skupinách sa zúčastnilo 37 respondentov, ktorí sa predtým zapojili aj do dotazníkového šetrenia.

Výhodou pre moje šetrenie bolo, že sa ho zúčastnili aj všetci vedúci predmetových skupín, teda členovia realizačného tímu tvorby ŠkVP v škole, od ktorých som získala cenné informácie z činnosti realizačného štábu.

V rozhovore som sa zamerala na dve oblasti šetrenia, a to na :

- otázky smerujúce ku kurikulárnemu procesu v škole,
- otázky smerujúce k faktorom, ktoré ovplyvnili kurikulárne procesy v škole.

Oblasť kurikulárneho procesu v škole

V otázke č.1 „**Chronologicky popíšte, ako vznikol v škole ŠkVP**“ respondenti zhodne vo všetkých predmetových skupinách popísali postup nasledovne:

V decembri 2009 škola obdržala z Ministerstva vnútra SR Štátny vzdelávací program pre základnú policajnú prípravu, ktorý určoval smer výchovy a vzdelávania v policajnej škole pre tento druh štúdia. Riaditeľ zvolal pedagogickú radu, kde s ním oboznámil všetkých učiteľov. Zároveň vytvoril koordinačný tím poverený tvorbou ŠkVP.

V každej predmetovej skupine nastalo obdobie študovania a rozoberania ŠVP. Centrum vzdelávania a psychológie MV SR následne rozoslala na všetky školy v jeho pôsobnosti Metodický postup tvorby ŠkVP, ktorý bol veľmi podrobnou pomôckou k tvorbe ŠkVP. Učitelia však zároveň boli oboznámení s tým, že začiatok výučby podľa školského vzdelávacieho programu bude už o 4 mesiace, teda v apríli 2010, kedy nastúpia do školy noví poslucháči. Doba na to, aby učitelia podrobne naštudovali ŠVP, pochopili ho a vedeli použiť k tvorbe ŠkVP bola výrazne krátka.

Každý učiteľ zabezpečoval potrebné informácie a odbornú literatúru. Internet sa stal pre nich významným zdrojom informácií. Policajné školy v tomto období boli vo výhode, pretože v čase priprav ich vzdelávacieho programu už na internete bolo zverejnené množstvo ŠkVP rôznych typov škôl. Aj keď vzdelávanie v tejto škole je špecifické, našli množstvo podnetných materiálov. Veľmi im pomohla stránka Ministerstva školstva SR a Centra vzdelávania a psychológie MV SR, ktoré obsahovali rôzne metodické a didaktické materiály.

Na túto otázku nadväzovala nasledujúca otázka č.2 : „**Bolo vytváranie ŠkVP v škole dostatočne koordinované? Ak áno, kým a ako?** Respondenti popísali prácu koordinačného tímu nasledovne:

Koordinačný tím ŠkVP tvorí zástupca riaditeľa školy pre výchovno-vzdelávaciu činnosť, metodik a vedúci všetkých siedmych predmetových skupín školy. Svoju činnosť začal podrobným rozoberaním ŠVP. Zároveň sa jeho členovia zúčastňovali vzdelávacích seminárov organizovaných Centrom vzdelávania a psychológie MV SR k základným témam tvorby ŠkVP. So získavanými poznatkami oboznamovali na poradách predmetových skupín svojich kolegov, všetko spoločne rozdiskutovali a rozoberali.

Tím najskôr teda rozpracoval realizačný plán postupu tvorby ŠkVP a určil termíny pracovných stretnutí. Poveril svojich členov, aby sa čo najskôr všetci učitelia podrobne oboznámili so ŠVP a jeho metodikou a aby pozisťovali od učiteľov, v čom predpokladajú najväčšie problémy pri príprave ŠkVP, aby mohli pripraviť dostupné vzdelávacie akcie.

Medzitým sa v škole začalo s vypracovaním „štartovacej čiary“ školy – teda so SWOT analýzou. Všetky pracoviská školy dostali za úlohu popísať svoje silné a slabé stránky, uviesť, v čom vidia príležitosti a v čom hrozby. Rozbehli sa veľké debaty po jednotlivých pracoviskách, na ktorých si vytvorili tabule na zaznamenávanie podnetov. Do hornej časti tabule zaznamenali „Silné stránky“ a „Príležitosti“ a v dolnej časti tabule zasa „Slabé stránky“ a „Hrozby“ . Každý pracovník pripol na túto tabuľu, čo považoval za vhodné. Tabule potom zhodnotili za svoje pracovisko vedúci týchto pracovísk. Výsledky odovzdali realizačnému tímu, ktorý vypracoval z týchto podkladov analýzu celej školy. Mohlo sa pokračovať s vytvorením zamerania a vízie školy. Vychádzajúc z podrobnej analýzy školy sa vytvorila jasná predstava toho, čo škola chce robiť.

Ďalšou úlohou realizačného tímu bolo určiť vzdelávacie potreby školy. Na spoločných poradách rozoberali, akých uchádzačov o štúdium škola má. Zároveň zhodnotili stav pedagogického zboru. K jeho motivácii bol zavedený systém finančného ohodnotenia učiteľov podľa kritérií aktívneho zapojenia do tvorby ŠkVP.

Vo všetkých predmetových skupinách rozoberali učitelia jednotlivé kľúčové a odborné kompetencie profilu absolventa stanovené v Štátnom vzdelávacom programe. Pri ich podrobnom rozoberaní sa v predmetových skupinách utvoril základ, z ktorého potom realizačný tím vytvoril profil absolventa školy s požadovanými kompetenciami.

Spoločne na poradách škola vytvorila svoj strategický cieľ s jasnou víziou: Chce pripraviť kvalifikovaného policajta, ktorý bude samostatne plniť základné úlohy zodpovedajúce jeho služobnému zaradeniu, fyzicky zdatného človeka, ktorého cieľom bude chrániť občanov tejto republiky, ich práva, život a život svoj a ktorý bude pripravený na to, aby pracoval v zmysle kariérneho postupu MV SR a ďalej sa vzdelával. Najdôležitejšou

úlohou školy je zabezpečiť výchovno-vzdelávací proces naplnením výstupných štandardov vedomostí, zručností a kvality osobnosti stanovených profilom absolventa základnej policajnej prípravy, súčasne reagujúc na aktuálne potreby policajnej praxe.

ŠVP určoval pre základné policajné vzdelávanie štyri vzdelávacie oblasti : Základy policajnej služby, Činnosť Policajného zboru, Etika a komunikácia v policajnej práci a Odborná prax. Metodik spolu s vedúcimi predmetových skupín pripravili na základe požadovaných kompetencií absolventa policajnej školy návrh dotácie vyučovacích hodín jednotlivých predmetov. Celková dotácia hodín vzdelávacieho cyklu 8-mesačného základného policajného štúdia bola ŠVP určená na 1116 vyučovacích hodín.

Zhrnutím na ďalšom stretnutí realizačného tímu bolo potvrdené, že svoj postup dodržia a že treba začať s tvorbou jednotlivých častí ŠkVP, pretože čas na jeho prípravu sa kráti. Pri formulovaní kompetencií (odborných a všeobecných) určovali zároveň aj výchovno-vzdelávacie stratégie (postupy, formy a metódy práce), metódy a prostriedky hodnotenia a kritériá hodnotenia. Nezabudli na učebné zdroje (učebnice, učebný materiál, didaktickú techniku, materiálne výučbové prostriedky) a podmienky vzdelávania (základné učebne, špeciálne učebne jazykové, informatiky, práva, polygóny, strelnica a pod.).

Táto časť tvorby im veľmi uľahčila prácu pri tvorbe ďalších častí vzdelávacieho programu a formulovaní vzdelávacích výstupov v učebných osnovách jednotlivých vyučovacích predmetov, ale aj v záverečnom (sumatívnom) hodnotení (maturitnom). Vo všetkých predmetových skupinách sa zabezpečovali rôzne druhy literatúry, ktorá súvisela s modernou didaktikou a najmä procesom tvorby ŠkVP. Podrobne rozpracovaná Metodika tvorby ŠkVP viedla učiteľov a realizačný tím k vypracovaniu ŠkVP tak, aby do 1. apríla 2010 bol schválený pilotný projekt ŠkVP.

K faktorom, ktoré ovplyvnili kurikulárne procesy v škole

K otázke č.3 „**Ako sa do tvorby ŠkVP premietli myšlienky ŠVP, ktoré faktory spomaľovali a ktoré urýchlivali proces tvorby ŠkVP v škole?**“ uviedli respondenti nasledovné názory:

Kľúčové a odborné kompetencie nastavené v profile absolventa policajnej školy si každá predmetová skupina vybrala podľa svojho zamerania a upravila ich na svoje podmienky. Z nich následne vychádzali pri tvorbe tematických plánov svojich predmetov. Vo výchovno-vzdelávacom procese policajnej školy je preferovaný kombinovaný typ vyučovacej jednotky, praktické zamestnania a integrované cvičenia.

Zavedené je aj preverovanie vedomostí pomocou PC softvéru.

Medzipredmetové vzťahy škola uplatňuje pri spracovávaní časovo-tematických plánov, príprave komplexných vedomostných testov, príprave, priebehu a vyhodnotení praktických

zamestnaní, príprave, priebehu a vyhodnotení integrovaných cvičení, príprave tém a realizácii maturitných skúšok a pri konzultáciách jednotlivých odborných učiteľov a učiteľov.

Faktor, ktorý **spomaľoval** proces tvorby ŠkVP v škole bol označený nasledovne:

Respondenti uvádzali, že dotácia hodín niektorých odborných predmetov a ich prispôsobenie sa požadovaným výstupom z profilu absolventa je nedostatočná (ide o hlavné odborné predmety). Z rozhovoru s respondentmi vyplýva, že profil absolventa bol pôvodne s takýmto obsahom spracovaný podľa požiadaviek jednotlivých zložiek PZ pre 12-mesačné základné policajné vzdelávanie. Následne bolo štúdium skrátané na 6 mesiacov a v súčasnosti je jeho dĺžka 8 mesiacov. Aj napriek tomu kompetencie absolventa základného policajného vzdelania zostali nezmenené. Respondenti uviedli, že optimálna pre získanie týchto kompetencií by bola vyššia dotácia a tak sa hodiny „šili“ na mieru jednotlivým predmetom s vedomím, že niektorým častiam sa budú musieť vo výučbe venovať len okrajovo.

Proces tvorby ŠkVP v škole však naopak **urýchľovalo** napríklad:

Prierezové témy nerobili učiteľom problémy, pretože v škole bolo už viac rokov vyučovanie nastavené na integrované cvičenia, ktoré sú pre kvalitný vyučovací policajný systém veľmi vhodné. Cieľom integrovaných cvičení je získať a prehĺbiť praktické schopnosti a zručnosti pri realizácii typických policajných činností, pri práci s informačno-technickými prostriedkami a aplikovať moderné formy a metódy do výučby.

Na tomto základe stavali učitelia aj teraz pri tvorbe učebných osnov svojich predmetov. V období prípravy integrovaných cvičení využívali učitelia tzv. myšlienkové mapy. Témy boli určené priamo z výkonu služby. Ide o spoločné modelové situácie, na ktorých sa podieľajú všetky predmetové skupiny. Napríklad prierezová téma Zákroky v bytoch a uzavretých priestoroch vyžaduje priamu koordináciu predmetových skupín Poriadkovej služby, Práva, Policajnej komunikácie, ale aj Služobnej a Telesnej prípravy.

Prierezové témy zamerané na nácvik praktickej činnosti policajta pri zadržení vodičského oprávnenia, pri postupe policajta pri zastavovaní a kontrole vozidla, riešenie modelovej situácie Lúpež na čerpacej stanici, témy zamerané na nácvik špecifických prípadov sociálnej komunikácie s páchatelom, svedkom, obeťou, poškodeným a podobne sa podieľajú všetky predmetové skupiny.

Na týchto cvičeniach sa poslucháči najviac približujú praxi, čo na pravidelnom stretnutí zástupcov jednotlivých policajných zložiek, ako odberateľov školy, bolo vždy veľmi dobre hodnotené. Výstupy tejto školy mali vždy v policajnej praxi dobrý ohlas.

K otázke č.4 „Akú úlohu pri vytváraní ŠkVP zohrali predošlé učebné osnovy, ŠVP, metodika tvorby ŠkVP, literatúra, internet?“ respondenti uviedli:

Predošlé učebné osnovy vzdelávania v policajnej škole boli pred niekoľkými rokmi podrobené dôkladnej a podrobnej úprave na podmienky policajnej praxe na základe požiadaviek policajného výkonu pod názvom „Zefektívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v podmienkach policajného vzdelávania“. Policajná prax vyžaduje od školy kvalifikovaného policajta, ktorý sa vie sám rozhodnúť a pritom rešpektovať zákony, vie sa orientovať, vie sa vynásť v záťažových situáciách, v ktorých vie postupovať tak, aby neohrozil životy iných ani svoj vlastný. Výchovno-vzdelávací proces sa zamerával na integrovanú výučbu, ktorá napomáha prepojeniu teoretických poznatkov s priamou činnosťou v modelových situáciách.

Spôsob predávania informácií od učiteľov k poslucháčom bol už pred kurikulárnou reformou na Slovensku v policajnom vzdelávaní využívaný. Základ vzdelávacieho, ale aj výchovného pôsobenia na poslucháčov v policajnej škole vždy vychádzal z vedenia poslucháčov k samostatnosti, schopnosti orientovať sa v množstve nariadení, rozkazov, zákonov tak, aby sa vedel v nich orientovať, ale aj aplikovať ich v kompetenciách základného policajného vzdelania. Takže pri tvorbe ŠkVP škola vychádzala z tradície policajného vzdelávania.

Metodika tvorby ŠkVP, ktorú vydalo Centrum vzdelávania a psychológie MV SR bola pre učiteľov veľmi nápomocná. Podľa postupu, ktorý navrhovala, bola tvorba ŠkVP v škole rozpracovaná podrobne v jednotlivých častiach. Každá predmetová skupina si následne vypracovala tematické plány jednotlivých predmetov, v ktorých podrobne rozpracovala kompetencie, prostriedky ich docielenia a spôsoby overovania získaných kompetencií.

V školskej knižnici učitelia využili pedagogickú a didaktickú literatúru, no pociťovali jej nedostatok z dôvodu potreby získavania informácií o nových pojmoch, vyplývajúcich z tvorby ŠkVP. Aj preto v čase tvorby poskytoval učiteľom internet najviac rôznych námetov vo forme metodík a školských vzdelávacích programov rôznych škôl, ktoré tvorili pre nich cenné podporné materiály.

3.2.4 Formulácia záverov výskumu a odporúčania

V predchádzajúcej časti práce som popísala postup pri realizácii výskumu, ktorý bol zameraný na názory a činnosť učiteľov (i činnosť vedenia školy), pri príprave školského vzdelávacieho programu. Následne som interpretovala zistenia výskumu. Na základe interpretácie zistení v rámci výskumu je možné formulovať nasledovné závery:

- **Všetci respondenti (100%) uviedli ako hlavný zdroj informácií o potrebe vypracovania ŠkVP poradu vedenia školy s pedagogickými zamestnancami.**

Reforma školstva a zavedenie dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov sa stalo najdôležitejšou témou a vedenie policajných škôl úlohám, ktoré s tým súviseli prikladalo veľký význam.

- **Len dve tretiny učiteľov policajnej školy (70%) nové poňatie výchovy a vzdelávania hodnotí pozitívne, keď si myslí, že je kvalitatívny rozdiel medzi novým systémom vyučovania podľa ŠkVP a predchádzajúcim systémom.** Až 16% opýtaných má pochybnosti o kvalitatívnom posune v prípade nového poňatia výchovy a vzdelávania v policajných školách. Svoj názor zdôvodňujú najčastejšie tým, že pri spracovaní ŠkVP sa vychádzalo z pôvodných učebných osnov.
- **Pozitívne hodnotím vysoký počet učiteľov (84%), ktorí ocenili možnosť podieľať sa na obsahu vyučovania.** Učítelia, ktorí odpovedali negatívne (16%) majú zakorenenú predstavu, že obsah vyučovania policajtov má jasne a nemenne určiť ministerstvo vnútra, resp. Policajný zbor
- **Len 26 opýtaných učiteľov, považovalo prípravu k významu základných kurikulárnych pojmov a k procesu tvorby ŠkVP za dostatočnú.**
- **Prácu na tvorbe ŠkVP považuje za náročnú 76 % opýtaných učiteľov.** Najčastejšie dôvody podľa učiteľov sú: časová tieseň, žiadne skúsenosti s tvorbou ŠkVP, málo informácií, plnenie množstva „bežných“ úloh.
- **Prevažná väčšina respondentov (92%) považuje ďalšie vzdelávanie učiteľov za jednoznačne potrebné.** Odpoveď odôvodňujú potrebou celoživotného vzdelávania sa, vzhľadom na množstvo nových poznatkov v oblasti didaktiky, i participáciou učiteľa na spracovávaní ŠkVP.
- **Hospitačnú činnosť pozitívne vníma len o niečo viac ako polovica učiteľov 62%.** Hospitácie sú pre učiteľov záťažou na vyučovacej hodine, kde je prítomný hospitujúci, necítia sa príjemne.
- **Zmeny vo svojej práci po zavedení vzdelávania podľa ŠkVP vníma pozitívne len 20 opýtaných.** Naopak, zmenu nepostrehlo 10 učiteľov a ďalších 7 učiteľov sa nevedelo vyjadriť.
- **Až 11 opýtaných učiteľov si myslí, že dotácia vyučovacích hodín pre jednotlivé predmety nie je postačujúca.** Považujem to za pomerne vysoké percento „nespokojných“ učiteľov, najmä ak berieme do úvahy skutočnosť, že škola o pomere počtu vyučovacích hodín mohla rozhodnúť sama a výsledok mal byť konsenzus všetkých predmetových skupín.
- **Práce na ŠkVP boli podľa pedagógov dostatočne koordinované.**
- **Významnú úlohu pri vytváraní ŠkVP zohrali pôvodné učebné osnovy, ŠVP, metodika tvorby ŠkVP, literatúra a internet.**

- **Kompetencie profilu absolventa pôvodne určené pre 12-mesačné základné policajné vzdelávanie pre súčasnú 8 mesačnú dĺžku štúdia nedáva učiteľom možnosť dostatočne preveriť, či naplánovanú kompetenciu poslucháč naozaj zvládol.**
- **Integrované cvičenia, ktoré škola už niekoľko rokov praktizuje, sú pre kvalitný vyučovací policajný systém veľmi vhodné a majú veľký vplyv na výstup požadovaný jednotlivými zložkami Policajného zboru.**

Vychádzajúc z uvedených zistení a záverov výskumu **odporúčam:**

- Zorganizovať stretnutie (seminár) učiteľov policajnej školy s pracovníkmi Centra vzdelávania a psychológie MV SR, s cieľom opätovného poukázania na dôležitosť a význam dvojúrovňového systému vzdelávania v policajných školách. V rámci seminára uskutočniť diskusiu, ktorá napomôže citlivejšiemu vnímaniu kvalitatívnych rozdielov medzi pôvodným a novým systémom vyučovania.
- Pri spracovávaní ŠkVP pre ďalšie druhy štúdia na policajných školách v budúcnosti zabezpečiť pre učiteľov policajných škôl kvalitnejšiu a dôslednejšiu prípravu k významu základných kurikulárnych pojmov a k procesu tvorby ŠkVP a dostatok potrebnej odbornej literatúry.
- Zaviesť efektívny systém ďalšieho vzdelávania učiteľov v policajných školách.
- Prehodnotiť schválený ŠkVP s cieľom opätovného prerozdelenia dotácie vyučovacích hodín pre jednotlivé predmety. V prípade potreby iniciovať vypracovanie návrhu dodatku ŠkVP a predložiť ho na schválenie.
- Prehodnotiť evalvačný proces školy (ciele, kritéria, nástroje a časový plán autoevalvácie).

4 Záver

Téma bakalárskej práce je v policajnom vzdelávaní v súčasnej dobe veľmi aktuálna, pretože tvorba kvalitného školského vzdelávacieho programu, ktorý zodpovedá školskej reforme na Slovensku, je pre každý typ školy novou, vysoko odbornou činnosťou. Je náročná, pretože vyžaduje od učiteľov dobrú znalosť svojho predmetu, vedomosti a poznatky o modernej školskej didaktike. Zároveň od nich vyžaduje pedagogické skúsenosti z výučby. Reforma školskej výchovno-vzdelávacej činnosti zmenila prístup a obsah vzdelávania. Priniesla zrušenie direktívneho, centrálne určovaného obsahu vzdelávania a vytvorila miesto pre pedagogickú autonómiu škôl. Skvalitnilo sa aj ďalšie vzdelávanie učiteľov v rámci ich kariérneho rastu, uviedla sa do praxe aj novoponímaná oblasť v hodnotení kvality výchovy a vzdelávania a veľa iných hľadísk výchovno-vzdelávacieho procesu.

Tvorba vlastných vzdelávacích programov má pre školu veľký význam, pretože si ho vytvára pre svojho žiaka, vo vlastných podmienkach, spôsobom, ktorý jej najviac vyhovuje. Aktivizuje sa pritom kolektívna spolupráca viac, ako kedykoľvek predtým. Má však aj svoje úskalia. Teóriu je možné naštudovať, učitelia však potrebujú aj praktické ukážky a výmenu skúseností nad nimi. U niektorých učiteľov sa tiež môže stať, že zmeny vo vzdelávaní podľa školskej reformy zredukujú iba na formálnu tvorbu školského vzdelávacieho programu. Učitelia musia pochopiť, že tvorba vzdelávacieho programu je len začiatkom predpokladaných zmien. Od nich sa budú dlhodobo odvíjať kvalitatívne zmeny vo vzdelávaní. Posilní sa zodpovednosť školy pri budovaní vzdelávania na základe kľúčových kompetencií. Školský vzdelávací program má zabezpečiť vzdelávací základ ako cestu žiaka k celoživotnému rozvoju a učeníu sa.

V teoretickej časti práce som sa zamerala na objasnenie postavenia policajných škôl v systéme škôl na Slovensku. Venovala som sa charakteristike výchovno-vzdelávacieho procesu v policajných školách a jeho špecifikám. Poukázala som na východiská dvojúrovňového vzdelávania na Slovensku, jeho podstatu a samotný systém.

Následne som sa zamerala na proces tvorby školského vzdelávacieho programu. V jednotlivých častiach postupu som popísala základné pojmy a zároveň som poukázala na formy, metódy a prostriedky využívané v policajnom vzdelávaní.

V praktickej časti práce som vychádzala z postupu tvorby pilotnej verzie školského vzdelávacieho programu v policajnej škole. V rámci realizovaného výskumu som sa zamerala na názory učiteľov na prípravu a priebeh spracovania pilotnej verzie vzdelávacieho programu, na pozitíva i negatíva, ktoré ovplyvňovali celý proces tvorby. K ich získaniu som použila dotazník. Po spracovaní výsledkov dotazníka som na doplnenie informácií použila skupinový štruktúrovaný rozhovor, ktorý som uskutočnila vo všetkých siedmich

predmetových skupinách školy. Tieto metódy sa navzájom dopĺňali. Výsledky dotazníkovou metódou korešpondovali s výsledkami štruktúrovaného rozhovoru.

Cieľ práce popísať, analyzovať a zadokumentovať jednotlivé etapy tvorby školského vzdelávacieho programu v policajnej škole, od zhodnotenia východiskového stavu, cez jeho vlastnú tvorbu až po overovanie pilotnej verzie bol splnený.

V závere bakalárskej práce prinášam zhrnutie a odporúčenie pre tvorcov školského vzdelávacieho programu v policajnej škole a pre Centrum vzdelávania a psychológie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ako metodického centra pre policajné vzdelávanie.

Bakalárska práca môže slúžiť pre pedagogický zbor policajnej školy ako pomôcka pre monitorovanie a prehodnocovanie pilotnej verzie a tvorbe následných verzií ŠkVP.

Zoznam použitej literatúry

1. *Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.* Žilina: Poradca, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-89213-73-3.
2. *Štátny vzdelávací program pomaturitného kvalifikačného štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru pre študijný odbor 9210 6 Bezpečnostná služba, zameranie 01 základná policajná príprava, určený pre prípravu policajtov v prípravnej štátnej službe ustanovených do funkcie s plánovanou práporčickou hodnosťou.* Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Číslo písomnosti: SRLZ-334-10/CV-PV-2009 zo dňa 15. 12. 2009.
3. *Metodika tvorby školských vzdelávacích programov stredných odborných škôl Policajného zboru.* Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Číslo písomnosti: MV-SRLZ-CPV-57/2009 zo dňa 11. 02. 2010.
4. DANEK, J. *Základy pedagogiky pre učiteľov SOŠ PZ.* Bratislava: Akadémia PZ SR, 1996. ISBN 80-88751-73-X.
5. HUPKOVÁ, M., PETLÁK, E. *Sebareflexia a kompetencie v práci učiteľa.* Bratislava: IRIS, 2004. ISBN 80-8901857-2527.
6. HRONÍK, F. *Hodnocení pracovníků.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. ISBN 80-247-1458-2.
7. KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika.* Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
8. KOLEKTÍV AUTOROV. *Profesia policajta.* Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. ISBN 80-8054-124-8.
9. KOŠTÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š., STANG, J. *Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.
10. OBST, O. *Didaktika sekundárního vzdělávání.* Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2006. ISBN 80-244-1360-4.
11. PETTY, G. *Moderní vyučování.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-427-4.
12. PASCH, M. a kol. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině.* Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.
13. PRÁŠILOVÁ, M. *Tvorba vzdělávacího programu.* Praha: TRITON, 2006. ISBN 80-7254-712-7.
14. PETLÁK, E. *Pedagogicko-didaktická práca učiteľa.* Bratislava: Vydavateľstvo IRIS, 2000. ISBN 80-89018-05-X.
15. PETLÁK, E. *Všeobecná didaktika.* Bratislava: Vydavateľstvo IRIS, 2004. ISBN 80-89018-64-5.

16. SEKNIČKA, J., HALÁDIK J. *Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2007. ISBN 978-80-8054-409-6.
17. SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování. Spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7367-246-1.
18. VIŠŇOVSKÝ, L., KAČÁNI, V. a kol. *Základy školskej pedagogiky*. Bratislava: Vydavateľstvo IRIS, 2002. ISBN 80-89018-25-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

19. *Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike schválený uznesením vlády SR č. 489/2007 zo dňa 06. júna 2007*. [online]. Dostupné na <http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Uznesenie-4483>.
20. *MILÉNIUM Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 - 20 rokov*. [online]. Dostupné na www.region-sk.sk/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=89.
21. *Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike*. [online]. Dostupné na <http://www.cpk.sk/web/dokumenty/npvv.pdf>.
22. *Výnos Ministerstva vnútra SR č. 73/2008 o policajných stredných odborných školách*. [online]. Dostupné na <http://www.zakon.r3.sk/zbierka-zakonov-ciastky/3744-oznamenie-o-vydani-pp-o-vydani-vynosu-z-13-oktobra-2008-c-732008-o-policajnych-strednych-odbornych-skolach-c-4142008-zz>.
23. *Zákon NR SR č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení platných predpisov*. [online]. Dostupné na http://www.minv.sk/?zakony_mvsvr.
24. *Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov*. [Online]. Dostupné na http://www.web.tuke.sk/lf/legislativa/553_2003.pdf.
25. *Zameranie školy a možnosti ďalšieho štúdia*. [online]. Dostupné na <http://www.minv.sk/?zameranie-skoly-1>.
26. BLAŠKO, M. *Rozvíjanie kľúčových kompetencií vo vzdelávaní*. [online]. 2010. Dostupné na: <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc42.pdf>.
27. BLAŠKO, M. *Úvod do modernej didaktiky I. (Systém tvorivo-humanistickej výučby)*. [Online]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. ISBN 978-80-553-0462-5. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/download/vuc01.pdf>.

28. BLAŠKO, M. *Tvorba programu výučby*. [online]. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2010. ISBN 978-80-553-0556-1. Dostupné na <http://web.tuke.sk/kip/main.php?om=1300&res=low&menu=1310>.
29. JAKUBOVÁ, G. *Metodika tvorby školského vzdelávacieho programu*. [online]. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania, 2008. Dostupné na <http://www.siov.sk/metodika-tvorby-skolskych-vzdelavacich-programov-pre-sos/10692> s.
30. MUŽÍK, J., PALÁN, Z. *Kvalita v ďalším profesním vzdelávaní. Vzdelávací program jako základní kategorie dalšího profesního vzdělávání*. [online]. 2008. Dostupné na: http://www.nvf.cz/kvalita/dokumenty/vzdel_program.pdf.
31. STANKOVSKÝ, I., HAUSER, J. *Metodika tvorby Školského vzdelávacieho programu*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2008. [online]. Dostupné na http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/kurikularna_transformacia/metsvp.pdf.
32. STARÝ, K. *Autoevaluace školy. Studijní text autoevaluace školy vytvořený pro systémový projekt*. [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání PILOT S - autoevaluace škol vzhledem k zavádění ŠVP. 2005. Dostupné na : http://www.nuov.cz/uploads/Publikace/Zajistovani_kvality_OV/Autoevaluace_skoly.pdf.

Zoznam grafov

1. Graf č. 1 Absolventi pedagogických a iných VŠ. str. 41
2. Graf č. 2 Absolventi doplnkového pedagogického vzdelania. str. 41
3. Graf č. 3 Dĺžka pedagogickej praxe učiteľov. str.42
4. Graf č. 4 Učitelia so skúsenosťami s tvorbou ŠkVP. str. 42
5. Graf č. 5 „Myslíte si, že je kvalitatívny rozdiel medzi doterajším výchovno-vzdelávacím procesom a novým poňatím výchovy a vzdelávania?“ str. 44
6. Graf č. 6 „Myslíte, že je správne, ak sa učitelia môžu podieľať na obsahu vzdelávania (tvorbe ŠkVP)? “ str. 45
7. Graf č. 7 „Myslíte si, že príprava učiteľov vašej školy k významu základných kurikulárnych pojmov a k procesu tvorby ŠkVP bola dostatočná?“ str. 46
8. Graf č. 8 „Bola pre vás práca na tvorbe ŠkVP náročná?“ str. 47
9. Graf č. 9 „Je podľa vás potrebné ďalšie vzdelávanie učiteľov v súvislosti s novým spôsobom vzdelávania? “ str. 48
10. Graf č.10 „Považujete hospitačnú činnosť vo Vašej škole za pozitívnu alebo negatívnu?“ str. 49
11. Graf č.11 „Zmenila sa práca učiteľa vo Vašej škole po zavedení vzdelávania podľa ŠkVP?“ str. 50
12. Graf č.12 „Myslíte si, že dotácia hodín jednotlivých predmetov je podľa ŠkVP dostačujúca na splnenie komplexného cieľa z profilu absolventa?“ str. 50

Príloha č.1 :

DOTAZNÍK

Vážený/á pán/i učiteľ/ka,

chcem Vás požiadať o spoluprácu pri získaní informácií o procese tvorby školského vzdelávacieho programu vo Vašej škole. Získanie údajov prostredníctvom tohto dotazníka bude prínosom pre školu pri zhodnotení úspešnosti tvorby a následného overovania prvej verzie vzdelávacieho programu.

Pre efektívne využitie výsledkov spracovaných z tohto dotazníka je dôležité, aby odpovede vyjadrovali Vaše skutočné názory na proces tvorby tohto vzdelávacieho programu. Ide o anonymné dotazovanie a údaje nebudú nijako zneužit.

Dotazník obsahuje otázky uzatvorené s možnosťou označenia odpovede a otázky otvorené, v ktorých prosím popíšte svoj názor, postreh, pripomienku, poznámku.

Za Vaše názory, pripomienky a postrehy vopred ďakujem.

Forma pedagogického vzdelania: (označte prosím krížikom)

- vysokoškolské pedagogické vzdelanie
- vysokoškolské iné vzdelanie s ukončeným doplňujúcim pedagogickým vzdelaním
- vysokoškolské iné vzdelanie – v tomto čase si dopĺňam pedagogické vzdelanie
- vysokoškolské iné vzdelanie – nemám pedagogické vzdelanie a ešte si ho nedopĺňam

Pedagogickú prax mám :

- menej ako 5 rokov
- 5 - 10 rokov
- viac ako 10 rokov

Stretli ste sa v svojej predchádzajúcej pedagogickej práci s tvorbou školského vzdelávacieho programu?

- Áno
- Nie

1. Odkiaľ ste sa dozvedeli o potrebe vypracovania školského vzdelávacieho programu (ďalej len „ŠkVP“)? Môžete označiť viac odpovedí.

- Z tlače, z internetových prameňov....
- Na odbornom seminári mimo školy....

- Na pracovnej porade v škole....
- Na pracovnej porade v predmetovej skupine....
- Iné

2. Myslíte si, že je kvalitatívny rozdiel medzi doterajším výchovno-vzdelávacím procesom a novým poňatím výchovy a vzdelávania? Ak áno, uveďte v čom?

- Áno
- Nie
- Neviem

3. Myslíte, že je správne, ak sa učitelia môžu podieľať na obsahu vzdelávania (tvorbe ŠkVP)? Odpoveď prosím zdôvodnite.

- Áno
- Nie

4. Myslíte si, že príprava učiteľov vašej školy k významu základných kurikulárnych pojmov a procesu tvorby ŠkVP bola dostatočná? Odpoveď prosím zdôvodnite.

- Áno
- Nie
- Neviem

5. Bola pre vás práca na tvorbe ŠkVP náročná? Ak áno, prečo?

- Áno
- Nie

6. Je podľa vás potrebné ďalšie vzdelávanie učiteľov v súvislosti so vzdelávaním podľa ŠkVP? Ak áno, aké, v čom?

- Áno
- Nie
- Neviem

7. Považujete hospitačnú činnosť vo Vašej škole za pozitívne alebo negatívnu? Odpoveď prosím zdôvodnite.

- Áno
- Nie

8. Zmenila sa práca učiteľa vo Vašej škole po zavedení vzdelávania podľa ŠkVP? Ak áno, uveďte v čom?

- Áno
- Nie
- Neviem

9. Myslíte si, že dotácia hodín jednotlivých predmetov je podľa ŠkVP dostačujúca na splnenie komplexného cieľa z profilu absolventa?

- Áno
- Nie
- Neviem

Ďakujem Vám za trpezlivosť pri vyplnení dotazníka !

Príloha č.2 :

ŠTRUKTÚROVANÝ ROZHOVOR

Ku kurikulárnemu procesu na škole:

1. Chronologicky popíšte, ako vznikol v škole ŠkVP?
2. Bolo vytváranie ŠkVP v škole dostatočne koordinované? Ak áno, kým a ako?

K faktorom, ktoré ovplyvnili kurikulárne procesy v škole:

3. Ako sa do tvorby ŠkVP premietli myšlienky ŠVP a ktoré faktory spomaľovali či urýchlili proces tvorby ŠkVP v škole?
4. Akú úlohu pri vytváraní ŠkVP zohrali predošlé učebné osnovy, ŠVP, metodika tvorby ŠkVP, učebnice?